VIENYBĖ

LXVII 33 N. • 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. • 1953 M. RUGPJŪČIO (AUG.) 21 D. • KAINA 10c.

DABAR

Perversmas Irane
Karalius sugrįžo
Poema kalėjime
Taip, pusdykiai

JUOZAS TYSLIAVA

Atrodo, kad verkiančio Irano premjero Mossadegh karjera pagaliau baigta.

Bent taip skelbia Teherano radijas, pranešdamas, kad šachui ištikima kariuomenė pasiėmė valdžios kontrolę, o minia apsidirbo su Mossadegh šalininkais.

Ypač žiaurus likimas ištiko Irano užsienio reikalų ministerį Husseini Fatemi, kurį įsiutusi Teherano minia "sukapojo į gabalus..."

Neveltui šachas, kuris su savo jauna žmona buvo atbėgęs į Romą, vėl grįžo atgal.

Nenuostabu, kad karalienei pravirkus (žinoma, džiaugsmo ašaromis), šachas Mohammed Reza Pahlevi spaudos atstovams pareiškė:

"Aš žinojau, kad tauta mane myli."

***

Vargiai, ar tie kruvini Irano įvykiai turį ką nors bendro su tautos meile šachui.

Faktinai, tai naftos, arba aliejaus šaltiniai yra visų tų Irano bėdų ir neramumų šaltinis.

Jeigu ne tie šaltiniai, tai ir Mossadegh vardo šiandien niekas pasauly nežinotų.

Beje, ta tautos meilė ir Mossadegh ne kartą privertė verkti.

Senis padarė klaidą: jam reikėjo pirma paruošti savo naftos gamybos specialistų, o tik paskui jau spirti britus lauk.

Bet jis, vargšas, atrodo, pats save įšspyrė.

***

Sakoma, kad poetas, patekęs į kalėjimą, rašas geriau, negu būdamas laisvėje.

Deja, to negaliu pasakyti apie Petrą Krapą, kurio "kalėjimo vaizdų poemą Laisvė dabar spausdina. Pavyzdžiui, —

"Vidurius jam, bra, netrukus paleido,
Dargi labiau jis išbalo ant veido:
Varo ir varo jam vidurius lauk, —
Tu nebijok, bus gerai, tik palauk..."

Velnio akį jis tau lauks.

Tai ne poezija, tai tikras vidurių paleidimas, daktare.

Gaila man Kaškiaučiaus: jis ir kalėjime sėdėdamas blogai rašo.

***

Pagaliau ir Keleivis prisipažino, kad "šiandien skaitytojai laikraščius gauna pusdykai."

Ką reiškia "pusdykai"?

Tai reiškia, kad, "atsižvelgus į bendrą kainų pakilimą", Keleivio skaitytojai moka tik pusę to, ką jie turėtų mokėti, prenumerudami tą savaitraštį.

Vadinas, kitą pusę Keleivio leidėjai turi surinkti skelbimais ir pavieniais laikraščio egzemplioriais — juos pardavinėdami.

Bet, ar to užtenka? Abejotina. Jeigu užtektų, tai Maikės tėvas nekolektuotų "ant tabako."

Ar nuostabu, kad Vienybė kviečią savo skaitytojus į talką 7,000 dolerių fondui "sukelti"?

***

Nors kai kurie mūsų skaitytojai prenumeratos mokėjimo atžvilgiu "velkasi, kaip gudo ratai", bet kai jie moka, tai moka su priedu ir dar su sveiko humoro magaryčiomis.

Pavyzdžiui, vienas rašo:

"Jau pusė metų, kai mano prenumerata nemokėta. Siunčiu, ir dar penkinę pridedu, kad tik Tysliava nesibartų. Nesakykit niekam, Ponia Administracija, bet man prenumerata mokėti — tai kaip dantį traukti..."

Šis skaitytojas, kurio pavardės, jam pačiam prašant, neskelbiame, Vienybę skaito daugiau, kaip 30 metų.

Bet ir jis, matyt, galvoja, kad geriau vėliau, negu niekados...

IRANO KARIUOMENĖ PADARĖ PERVERSMĄ PRIEŠ MOSSADEGH

Įsiutusi minia Teherane sudraskė į gabalus užsienio reikalų ministerį Fatemi. – Šimtai užmuštų ir sužeistų. – Šachas Reza Pahlevi grįžo

Rugpjūčio 19 d. Irano sostinėje Teherane šachui Mohammed Reza Pahlevi ištikima kariuomenė padarė perversmą ir nuvertė Mossadegh režimą. Šiame kruviname, devynias valandas užsitęsusiame, perversme esą apie 300 užmuštų ir keletas šimtų sužeistų. Artimiausias premjero Mossadegh bendradarbis Husseini Fatemi buvo pati pirmoji įdūkusios minios auka. Jis buvo sudraskytas į gabalus. Aštuoni namai sostinės centre buvo padegti.

Premjero dr. Mossadegh likimas pradžioje nebuvo aiškus. Minia, užpuolusi jo namus, kurie buvo įrengti kaip tvirtovė, jo ten nerado. Jis buvo pabėgęs. Minia išnešiojo jo buto baldus, o natį namą padegė. Vėliau, United Press žiniomis, kariuomenės daliniai Mossadegh sugavę ir paslėpę nuo minios keršto.

Naujasis premjeras gen. Fazollah Zahed, kurį toms pareigoms šachas buvo paskyręs praeitą sekmadienį, nepavykus rojalistų perversmui, iš Teherano radijos stoties pasakė kalbą ir kvietė šachą grįžti į sostą. Šachas Pahlevi rojalistų perversmo dieną su žmona buvo išskridęs į Bagdadą, o iš ten — į Romą.

Teherane ir provincijoje paskelbtas apsiauties stovis. Kariuomenė, tankai ir motorizuoti daliniai saugoja sostinę. Kovoms Teherane gatvėse vykstant, iškyrus radiją, visoks susisiekimas su sostine buvo nutrauktas. Kovoms aprimus, iš Teherano radijo stoties pasigirdo vyriškas balsas:

"Mossadegh valdžia nugalėta. Aš, vienas iš kareivių, pasiaukojusių savo kraštui, jums pranešu, kad Fatemi (užsienio reikalų ministeris) ir kiti norėjo mus parduoti svetimai valstybei. Irano rojalistai nugalėjo Mossadegh demagogų valdžią. Persų tautos karininkai, armija ir policija šalį paėmė į savo rankas. Premjeras Zahedi perima pareigas. Nėra pagrindo nerimauti. Būkite ramūs."

Vėliau, iš tos pačios radijo stoties, naujasis Irano premjeras paskelbė savo aštuonių punktų programą, kurioje jis, tarp kita ko, žadėjo pakelti ekonominį šalies standartą. Baigdamas, naujasis premjeras sušuko: "Tegyvuoja Mohammed Shah Reza Pahlevi."

Vėliausiomis žiniomis, šachas lėktuvu grįžo į Teheraną ir užėmė sostą. Karalienė tuo tarpu liko Romoje. "Karalienė norėjo grįžti su manim, — pareiškė šachas, "bet aš nemanau, kad šiuo metu patartina."

Washingtono sluoksniuose manoma, kad naujasis Irano premjeras Zahedi Vakarų valstybių atžvilgiu būsiąs sukalbamesnis, negu Mossadegh, kurio santykiai su komunistų (Tudeh) partija vėliausiu laiku sukėlė įtarimų tiek užsienyje, tiek pačiame Irane. Bet kadangi jau ne pirmas kartas Mossadegh pergyvena krizę, todėl šį kartą Washingtono pareigūnai yra atsargesni savo sprendimuose. Jų manymu, Irano vidaus kova dar nebaigta. Tuo tarpu, kai Azerbaidžano provincija, esanti Sovietų Sąjungos pasienyje, gen. Zahedi kontrolėje, tai Isfahan, senoji Persijos sostinė, apie 200 mylių nuo Teherano, tebėra Mossadegh šalininkų rankose. Washingtone prisibijoma Sovietų intervencijos, ypač, jeigu naujoji Irano vyriausybė pradėtų spausti komunistus, vėliausiu laiku pataikavusius Mossadegh režimui.

Pažymėtina, kad Irano ambasadorius Washingtone, Allah-Yar Saleh viešai pasmerkė perversmininkus, pareikšdamas, kad jis pasiliekąs lojalus Mossadegh.

Valstybės Departamentas praneša, kad JAV ambasadorius Teherane, Henderson, pataręs amerikiečiams tuo tarpu būti "už durų."

Baltologijos bei Lituanistikos skyrius Montrealio Universitete

Montrealio Universitetas (Universitete de Montreal), Kanadoje, jau penkti metai teikia galimybės kiekvienam lietuvių abiturientui arba studentui įsigyti humanitarinių mokslų diplomus (M. A., Ph. D.), klausant lituaniskos paskaitų ir parašant mokslinį darbą **lietuvių kalba.** Tai, mūsų žiniomis, vienintelis universitetas šiame kontinente, besąlyginiai užskaitąs išeitąjį mokslą gimtame krašte ir užsieniuose, (atestatą, išklausytus semestrus) ir suteikiąs **pilnateisį augštojo mokslo** laipsnį (parašius mokslinį darbą gimtąja kalba). Adv. K. Truska, parašęs **lietuvių kalba** diplominį darbą apie Lietuvos sovietizaciją, yra pirmas iš mūsų tautiečių, baigusių šiuo būdu Montrealio Universiteto humanitarinių mokslų fakultetą.

Nuolatiniais dėstytojais yra: dr. Antanas Ramūnas, pedagoginių mokslų profesorius Ottawos ir Montrealio Universitetuose, (skyriaus vedėjas) ir poetas dr. Henrikas Nagys, dėstąs lietuvių literatūrą, (skyriaus sekretorius). Epizodinių kursų bei atskirų paskaitų skaitytį pakviestii žinomi mūsų lituanistai bei kultūrininkai: prof. J. Brazaitis, A. Vaičiulaitis, Bernardas Brazdžionis, prof. A. Tamošaitis, prof. dr. A. Šapoka, prof. dr. Pr. Gaida ir kiti.

Vytautas Alseika išvyksta į Europą

Rugpjūčio 16 vilniečio Kazimiero Gaižučio namuose Vilniaus Krašto Lietuvių S-ga surengė įskilmingas išleistuves į Europą išvykstančiam žurnalistui Vytautui Alseikai.

Dalyvavo visi šios vilniškių s-gos nariai ir "Lietuvių Archyvo" red. Jonas Leonas.

Jautrų ir kupiną gražiausių linkėjimu žodį tarė Vilniaus Krašto Lietuvių S-gos vicepirmininkas adv. Stasys Lazdinis.

Atsisveikindamas Vyt. Alseika nurodė, jog jis visuomet rūpindamasis Lietuvos reikalais, kruopščiai budės ir Vilniaus laisvės sargyboje.

Visų buvo pritarta mintis, jog VLIKas privalėtų turėti ir Vilniaus krašto lietuvių rezistencinio sąjūdžio atstovą.

Vyt. Alseika į Europą iš New Yorko išplaukia rugsėjo 3 d.

VIENYBEI REIKIA 7,000 DOLERIŲ

Visi skaitytojai kviečiami į talką

Pradedant šių metų rugsėjo 1 diena, Vienybė daro talką 7,000 dolerių fondui surinkti. Kiekvienas skaitytojas, kuriam nuoširdžiai rūpi šio laikraščio ateitis, kviečiamas dalyvauti.

Vienybė, palyginti su kitais mūsų laikraščiais, nuolat ieškančias naujų skaitytojų, nuolat siutinėjančiais "laimėjimų knygeles", nuolat prašančiais aukų, mažiausiai šiuo atveju yra įkirėjusi visuomenei. Bet tai nereiškia, kad Vienybė, kaip ir visa mūsų spauda šiame kontinente, nebūtų reikalinga paramos.

Spauda reikalinga visuomenės paramos nemažiau, negu mūsų veiksniai, ALT, BALF ir VLIK, visą laiką renkantieji aukas. Be spaudos, šio svarbiausiojo visuomenės veiksnio, anie veiksniai negalėtų nė pajudėti. Taigi, nenuostabu, kad ir laikraščiai prašo aukų.

Laikraščio išlaidoms beveik kasdien didėjant, ilgainiui susidaro deficitas, kurį anksčiau ar vėliau reikia likviduoti. Bet kaip jį likviduoti, jeigu laikraščio išlaidos yra didesnės už pajamas? Yrar ir daugiau bėdų. Pavyzdžiui, spaustuvės mašinos ilgainiui taip nusidėvi, kad jas reikia pakeisti naujomis, arba bent jų dalis atnaujinti. Tam reikalinga sumos, kurių laikraštis, be skaitytojų pagalbos, deja, nepajėgia sudaryti.

Štai kodėl Vienybė yra priversta skelbti talką šiam 7,000 dolerių fondui sudaryti. Talka prasideda rugsėjo 1 d. ir baigiasi ateinančių metų sausio mėnesio pabaigoje. Ji bus vykdoma trimis frontais: renkant aukas, ieškant naujų prenumeratų ir pramogas laikraščio naudai rengiant. Kiekvienas asmuo, atsiuntęs ar asmeniškai įteikęs auką Vienybės fondui, bus skelbiamas laikraštyje. Taip pat bus skelbiama kiekviena draugija ar įstaiga, dalyvaujanti talkoje ir savo auka remianti fondą. Siunčiant pinigus, čekius ar pašto perlaidas, reikia pažymėti, kad tai skiriama VIENYBĖS FONDUI.

Kiekvieno skaitytojo pareiga rūpintis, kad ši talka vyktų sekmingai ir kad ji baigtųsi dar šiais metais. Vienybės skaitytojai, kurie sudaro pačią garbingiausią Amerikos lietuvių visuomenės dalį, turi progos įrodyti, kad ir šiuo atveju jie yra vieningi. Tik bendromis pastangomis, tik visiems skaitytojams padedant, Vienybė galės atsinaujinti ir visokeriopai sustiprėti.

Vienybėje yra mūsų jėga, vyrai ir moterys.

Kuriam iš jūsų teks garbė būti pirmuoju Vienybės talkininku, savo auka atidariusiu šį 7,000 dolerių fondą?

Amerikietis kareivis saugoja tiltą Pietų Korejoje

AR VOKIEČIAI JAU PRIPAŽĮSTA KLAIPĖDOS KRAŠTĄ LIETUVAI?

Klaipėdiečių vokiečių suvažiavime Mannheime "vokietis" Rudolfas Naujokas pareiškė: Kaip susidarė Kuršių marios ir kopos, taip pamažu susiformuos ir naujos sienos rytuose..... Nėra reikalo, kad reicho sienos būtų sustingusios... Ir Lietuvos užnugaris turi gauti tai, kas jam gyvybiškai ir ūkiškai yra reikalinga...

Rugpjūčio 1 ir 2 dienomis eilėje V. Vokietijos vietovių įvyko "tėviškės dienos" parengimai. Mannheime ta proga įvyko klaipėdiečių vokiečių sąskrydis. Pagrindinis parengimas buvo sekmadienį, rugp. 2 d., Rosengarden (Mozarto) salėje. Jame dalyvavo apie 2,500 žmonių, tačiau tai nebuvo vieni klaipėdiečiai, o nemaža dalimi Mannheimo ir apylinkių šiaip tremtiniai ir vietiniai gyventojai. Salė buvo papuošta Klaipėdos, Prūsų Lietuvos ir kaikurių vokiečių vėliavų spalvomis. Pradžioje choras ir orkestras atliko giesmę "Tėvynė šaukia" ir Beethoveno Coriolan overtūrą. Trumpą atidarymo kalbą pasakė Erwin Wietstock, Bund vertriebener Deutscher Mannheimo apskrities pirmininkas. "Tėviškės dienos" parengimais, esą, norima pabrėžti ryšius tarp rytinių ir vakarinių tėvynės dalių. Kalbėtojas atsiprašė, kad šiais metais "tėviškės dienoje" pirmoje vietoje yra klaipėdiečiai.

Po to kalbėjo Richard Meyer, Arbeitsgemeinschaft der Memellaender pirmininkas. **"Tai, kas mums rūpi, šiuo metu labiau turi būti pergyvenama jausmais, negu galį būti ištariama žodžias"**, pareiškė jis. Mannheimo miestas perimąs dabar jau nevien Klaipėdos miesto, kaip prieš karą, bet ir viso Klaipėdos krašto globą. Toji globa nesanti vien formos ar biznio dalykas, tai esąs širdies reikalas. Benamiai (pažodžiui išsireiškė: "heimatlose Vertrieben") norėtų susilaukti daugiau meilės ir supratimo. Esą labai malonu, kai toks labai didelisi skaičius pačių mannheimiečių atėjo į šį parengimą. Mannheimo globos sumanymas atėjęs ne iš viršūnių, bet iš apačios. "Jei ir toliau dirbsime kartu, tai manau, kad perspektyvos grįžti į tėvynę padidės."

Mannheimo vyr. burmistras dr. Heimeerich pradžioje pabrėžė "tėviškės dienų" reikšmę apskritai. Girdi, "jei ir ne visos turėtos Vokietijos sritys bus atgautos", visvien reikia puoselėti giminystės ryšius tarp atskirų dalių vokiečių. Istoriniai apžvelgus, Mannheimo globos Klaipėdai suteikimas nesąs naujas dalykas. Jau 1915 m. gruodžio mėn., kai per pirmąjį karą rusai buvo įsiveržę į Rytprūsius ir ten sunaikinę tūkstančius pastatų, Mannheimas parėmė Klaipėdą 50.000 RM pašalpa. Ir vėliau toji globa buvo tęsiama. Pvz. 1925 metais Klaipėdos irkluotojų draugija "Neptun" gavusi pašalpą laivui įsigyti, o 1925 m. Mannheimo miesto taryba nutarė ir formaliai Klaipėdos miestą globoti. Tad ir buvęs remiamas tai Klaipėdos miesto įvairūs kultūriniai parengimai tai Klaipėdos miesto teatras, tai miesto biblioteka. Jis pats (Dr. Heimerich) dukart buvęs Klaipėdoje, kai dar vyr. burmistru ten buves Dr. Grabow. Jis su malonumu prisimenąs gražiąsias Kuršių kopas.

Matyti, vengdamas, kad klaipėdiečiai nesusidarytų sau perdaug iliuzijų dėl perspektyvų Mannheime, dr. Heimerich pabrėžė, kad Mannheimo globa turėsianti daugiau moralinės, negu medžiaginės reikšmės.

Rudolfo Naujoko kalba buvo pati pagrindinė iškilmių kalba. Mannheimo miesto nutarimas globoti klaipėdiečius esąs širdies aktas, patvirtinąs vakarų miesto prie Rheino domėjimąsi rytais. "Mes turime padėkoti Mannheimui ir už globą, kurią jis suteikė anksčiau, nors "tada mums nebuvo dar taip bloga". Mannheimo krašto kultūra yra apie 1,000 metų senesnė, negu mūsų kultūra. Yra ir paralelių: Nackarą galima būtų palyginti su mūsų Dangės upe, o Rheiną— su Marių įtaka į jūrą". Kalbėtojas prisiminė garsųjį poetą Fr. Schillerį, kuris Mannheime sukūrė kaikuriuos savo garsius veikalus ir kurie čia buvo pirmą kartą suvaidinti. Bet ir Klaipėda bei Klaipėdos kraštas turi svarbių istorinių momentų. Prūsijos karalienė Luiza, Steinas, Hardenbergas, generolas Yorkas (pastarasis veikliai dalyvavęs prie Tauragės sutarties sudarymo) ir kiti kaip tik Klaipėdoje pasižymėję. Klaipėdos miestas tais laikais dar prieš Tauragės sutartį atsimetė nuo Napoleono. Toliau kalbėtojas sumini visą eilę garsių rašytojų, kilusių iš Klaipėdos krašto: Sudermann, Brust, Ernst, Wiechert, Agnes Miegel, o iš jaunesniųjų paminėjo Charlotte Kaiser, Erwin Swars, Eriką Rock, knygos apie elnius autorių M. Kakies, o taip pat ir save. Klaipėdiečiai daugiau, negu kitos sritys, yra pasiuntę misininkų į tolimus kraštus. Klaipėdiečių mintys dabar krypsta į praeitį ir ateiti. Tol nebūsią ramumo ir taikos, kol nebus padaryta tikrų sprendimų. Nesąs tikras sprendimas, kai be nubalsavimo atskiriamas kraštas, 700 metų priklausęs prie bendros tėvynės. Nesą tikri sprendimai, kai žmonės ištremiami iš krašto, kuriame 1000 metų gyveno. **"Tačiau visa, kas yra panašu į "Grossmannssucht" (didybės manią) reikia iš savo širdies pirmiausia išrauti.** Labai sunku yra atsikratyti gundymų pavartoti jėgą. Gal būt tam kartui, pirmu žygiu, tai gali būti sėkminga, bet galutinėje išišvadoje tai neapsimoka, nes švytuoklė grįžta vėl į kitą pusę." Jei iš savęs reikalaujama tų dorybių, tai ir iš savo kaimynų jų turime reikalauti. Tos valstybės, kurios kitoms tautoms daro nuskaudų, nėra laimingos. Jei tarp atskirų žmonių reikalingas pasitikėjimas, tai jis reikalingas ir tarp tautų.

"Kas bus ateityje", klausia kalbėtojas. Prognozių yra nedaug. "Ar grįžti prie 1937 m. sienų, ar kitas sudaryti? Jei būtų įmamos 1937 m. sienos, tai mes klaipėdiečiai atsidurtume anapus. Dabar tur būt dar per anksti apie sienas spręsti." Kalbėtojas primena, kad dabar Klaipėdos krašte yra apgyvendinta visokiu totorių, kiniečių ir kitų aziatų. **"Mes nenorime atgal į toki kraštą ir nenorime gyventi kartu su tokiais, mums visiškai svetimais".** Žinoma, ir tie atkeldintieji yra čia prievarta atitremti. "Bet mes negalime grįžti į toki svetimą kraštą."

"Kaip susidarė Kuršių marios ir kopos", tęsė toliau kalbėtojas, taip yra ir su valstybių bei tautų sienomis. "Tekantys vandenys vienur krantą griauna, kitur nuneša smėlį ir taip susidaro naujos linijos. **Taip pamažu susiformuos ir naujos sienos rytuose. Nėra reikalo, kad reicho sienų linijos būtų sustingusios (starre Reichsgrenzen). Savaime suprantama, kad ir "Lietuvos užnugaris (litauisches Hinterland) gautų tai, kas jam gyvybiškai ir ūkiškai yra reikalinga."**

Siaurame delegatų suvažiavimo posėdyje dieną prieš tai, tarp kita ko, buvo priimta rezoliucija, kurioje Landsmannschaften Ostpreussen vadovybė skatinama pasaulio viešumai išaiškinti, kiek ilgai ir kaip plačiai rytai yra buvę vokiški, kad klaipėdiečiai savo tėviškės neatsisako ir kad reikia įgyvendinti Atlanto Chartos garantuota dėsnį apie tautų apsisprendimą, **tačiau nepervertinant, kaip liri šiol kad būdavo, tautinių valstybinių sienų.**

VIENYBĖ
LITHUANIAN WEEKLY
Established 1889

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 4-0862

Entered as Second Class Matter
October [illegible] at the Post Office
of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
USA and Canada $5.00
CANADA and other foreign countries $6.00
Advertising Rates on Application

Elgetos keliu

Kalbant apie Vienybės skaitytojų talką...

Kur kur, bet lietuviuose talkos sąvoka visada buvo prasminga. Vargiai, ar atsirastų lietuvis, kuris nežinotų, ka tai reiškia. Kaip žinoma, talka yra žmonių susitelkimas tokiam darbui, kurio vienas asmuo, ar viena šeima nepajėgia arba nespėja atlikti. Pavyzdžiui, talka kviečiams kirsti, talka linams minti, talka plunksnoms plėšyti ir t.t.

Taigi, atėjo laikas, kad ir mūsų laikraščiam reikalinga skaitytojų talka. Kitais žodžiais, kada laikraščio išlaidos yra didesnės už pajamas, jam lieka tik dvi išeitys: užsidaryti, arba kreiptis į skaitytojus ir prašyti jų pagalbos bei auku.

Beje, jeigu ne geros valios žmonių aukos, Amerikoje nebūtų nė vieno universiteto, nė vienos operos ir nė vieno muziejaus bei meno galerijos. Visos tos mokslo ir meno įstaigos, iskaitant ir maldos namus bei religines organizacijas, yra palaikomos aukomis, arba subsidijomis ir neduoda pelno.

Amerikos lietuvių laikraščiai, kurie esamose sąlygose taip pat negali būti pelningi, kaip žinoma, greta savo tiesioginio darbo, ruošia koncertus, piknikus ir kitokias pramogas. Ir, nežiūrint tų pramogų, nežiūrint alaus ir degtinės priemonių, mūsų laikraščiai vistiek nepajėgia subalansuoti savo biudžetų.

Ar tai reiškia, kad tie laikraščiai turi užsidaryti? Ne! Taip gali galvoti tik žmogus, kuriam pinigas jau ne be priemonė, bet tikslas, kuris, anot Kudirkos, idealo išsižada "dėl trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto."

Tiesa, didieji Amerikos laikraščiai, kurie leidžiami ne be pelno, taip pat neužtenka pajamų, gaunamų prenumeratomis ir pavieniais egzemplioriais. Jų pagrindinės pajamos yra skelbimai, — skelbimai, kurie, deja, mūsų laikraščiams, neprieinami.

Žinoma, būtų logiškiausia išeitis pakelti prenumeratos kainą. Pavyzdžiui, latvių du kartu savaitėje einančio laikraščio LAIKS prenumerata 16 dolerių. Estų savaitraščio VABA EESTI SONA, taip pat buvusių tremtinių leidžiamo, metinė prenumerata 9 doleriai. Bet, kas galima latviams ir estams, turintiems po vieną laikraštį Amerikoje, tai beveik neįmanoma lietuviams, turintiems kelias dešimtis spaudos organų.

Lietuvių laikraščiai, kaip ir visa didžioji Amerikos spauda, laikosi senųjų prenumeratos kainų. Bet ir šiuo atveju — jokios logikos. Tuo tarpu, kai amerikiečių laikraščiai turi ištisus puslapius skelbimų, tai lietuvių laikraščiai — korespondencjų, kuriose piknikų ir kitokių pramogų rengėjai nemokamai skelbia savo biznį....

Amerikos lietuvių laikraščių leidėjai, anglų kalba leidžiamųjų laikraščių leidėjų pavyzdžiu, galėtų turėti savo sąjungą, kuri, savo keliu, rūpintųsi bendrais spaudos reikalais. Tokios sąjungos nariai, savo periodiniuose suvažiavimuose, galėtų suvienodinti prenumeratų ir skelbimų kainas ir t.t. Deja, Amerikos lietuvių laikraščių leidėjus yra apsėdus nepagydoma didybės manija: "Aš esu geresnis už tave." Rezultate, ubagai giriasi milijonais, kurių jie neturi ir vargiai, ar turės.

PASAULIS YRA NAUJOS EROS IŠVAKARĖSE

Svarbiausias laisvojo pasaulio veiksnys – Jungtinės Amerikos Valstybės – nėra susvyravęs. – Nuoširdžiai tikiu greitu Baltijos tautų išlaisvinimu,–pareiškė Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas V. Sidzikauskas, kalbėdamas su Eltos atstovu Europoje.

Lietuvos Laisvės Komiteto New Yorke pirm. V. Sidzikauskas savo lankymosi Vakarų Vokietijoje proga suteikė ELTAI pasikalbėjimą įvairiais mums rūpimais klausimais.

— Kaip vertinate, Pirmininke, bendrą politinę padėtį?

— Pasaulio politikos horizontai tebėra apsiniaukę. Paskutinieji įvykiai ir reiškiniai tarptautinėje politikoje prikišamai rodo, kaip nepaprastai surizgusį ir drumsta yra šių dienų tarptautinė padėtis. Tos padėties raidą apsprendžia JAV vadovaujamo laisvojo ir demokratinio pasaulio iš vienos pusės, ir Kremliaus klikos diriguojamo komunistinio monolito — iš kitos pusės, santykiai. Sakytieji santykiai reiškiasi šiandien šaltuoju karu. Ar šaltasis karas bus tęsiamas ir kaip ligai, ar jis virs karštu karu, ar pagaliau paskutiniojo karo iškeltieji ar jo pasekėjo kilusieji politiniai klausimai Europoje ir Azijoje bus išspręsti taikiomis priemonėmis, — vis tai yra klausimai, kurie kamuoja šiandien žmoniją, o ypač tautas, ant kurių savo sunkią ir nešvarią leteną laiko uždėjęs rusiškasis bolševizmas.

— Ką manote apie Maskvos tariamai naująją politiką santykiuose su Vakarais?

— Stalino išnykimas iš politinės arenos ir staigus kito bolševikinio potentato — Berijos — sulikvidavimas sukrėtė komunistinį monolitą, o viršūnėse pradėjo atsirasti plyšių. Tikslu išloti laiką, reikalingą tų plyšių užlopymui ir "kapitalistinio apsupimo" sutrikdymui, Maskva pradėjo taikos ofensyvą ir "preventyvinės taikos" politiką. Vakarietiškasis pasaulis nėra, deja, nei pakankamai pasiruošęs, nei reikiamai vieningas susidariusiai tarptautinei padėčiai apvaldyti.

Globaliniam komunistinio pasaulio puolimui turi būti priešpriešais pastatyta globalinė laisvojo pasaulio strategija.

Kaj tai įvyks, ne tik bolševizmo veržimasis bus sulaikytas, bet ir visas jo ant melo, klastos ir teroro pastatytas politinis pastatas turės sugriūti. Bet tam bus reikalingi nauji bandymai, bus reikalingas laikas. Taigi, viskas šiandien kalba už tai, kad šaltasis karas su neišvengiamais įtempimais ir laikinais atoslūgiais tęsis dar ilgoką laiką. Maskva bandys nukreipti vakarietiškąjį pasaulį į derybų, konferencijų kelią. Turint galvoje ypač europines nuotaikas, yra visai galimas daiktas, kad tas politinis manevras Maskvai pasiseks ir kad pasaulis yra išvakarėse naujos eros, būtent, nesibaigiančių derybų ir konferencijų bei susirašinėjimų daugiausiai apie tai, dėl ko tartis, lydimo šaltojo karo.

— Kaip visą tai atsilieps į lietuvių ir kitų pavergtų Rytų tautų pastangas išsilaisvinti?

— Mums, lietuviams, lygiai kaip ir kitoms Sovietų pavergtoms tautoms, savaime aišku, pirmoje eilėje rūpi, kokios įtakos bendroji pasaulio politinės padėties raida turi Vidurio ir Rytų Europos valstybių, jų tarpe ir Lietuvos, išlaisvinimui.

Su džiaugsmu ir pasitenkinimu galima konstatuoti, kad svarbiausias laisvojo pasaulio veiksnys — Jungtinės Amerikos Valstybės — šiuo požiūriu nėra susvyravęs ir nėra davinių, kad ir ateityje susvyruotų.

Įrodymai — prezidento Eisenhowerio paskelbtoji JAV vyriausybės laisvės programa, įsakmiai įjungianti Sovietų Rusijos pavergtosios Europos dalies išlaisvinimą, JAV, Didž. Britanijos ir Prancūzijos užsienio reikalų ministerių konferencijos liepos mėn. Washingtone komunikatas ir Valstybės Sekretoriaus John Foster Dulles liepos 18 d. pranešimas, ir, pagaliau, Kersteno rezoliucijos priėmimas, kas drauge yra ir neįkainuojamas Amerikos Lietuvių Tarybos vykdomojo komiteto įnašas Lietuvos laisvinimo bylai.

— Kas pasakytina dėl Lietuvos laisvinimo veiksnių veiklos ir artimiausiųjų uždavinių?

— Mūsų tautos vedamoji kova dėl Lietuvos valstybės išlaisvinimo turi du aspektus: politinį — valstybės išlaisvinimą — ir tautinį — mūsų tautos potencialo išlaikyma. Tatai apsrendžia ir mūsų laisvinimo veiksnių šiapus geležinės uždangos uždavinius. Natūraliai, organiškai yra susidarę kaip ir du lietuvių politinės veiklos centrai — vienas Amerikoje, kitas — Europoje. Pirmąjį sudaro Lietuvos diplomatinis atstovas Washingtone, Amerikos Lietuvių Taryba Chicagoje, Lietuvos Laisvės Komitetas New Yorke ir besikuriančioji, tiesa, gana sunkiai, Amerikos Lietuvių Bendruomenė. Europoje turime Vliką ir Vykdomąją Tarybą, Lietuvos Diplomatijos Šefą, diplomatinius atstovus Vatikane, Londone ir Paryžiuje ir Lietuvių Bendruomenes Vokietijoje, Anglijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Šveicarijoje, Švedijoje ir kitur.

Svarbu ir būtina, kad sakytų centrų — Amerikos ir Europos — veikla būtų suderinta, o kur reikia, ir suintesyvinta bei sustiprinta.

Mums, dirbantiems JAV-se tatai ypač svarbu dar šiais metais lapkričio gale Chicagoje įvyksiančio Amerikos Lietuvių Kongreso akivaizdoje. Aš esu tikras, kad šis mano lankymasis Europoje tam darbui patarnaus.

"Vai tu, sakal sakalėli..."

DĖL STASIO DAUNIO RŪPESČIŲ

Draugas iš liepos 31 d. padėjo Stasio Daunio pastabą, užvardintą: "Kodėl tik Kolumbijoj?" Tai turi reikšti, kodėl tik Kolumbijoj, nesulaukus reikiamų žygių iš veiksnių nei iš Lozoraičio pusės, visuomenės iniciatyva atsirado Lietuvos Konsulatas?

Kaip matyti, S. Daunys nežino, kad neseniai Dipl. Šefui S. Lozoraičiui būnant Paryžiuje teko duoti paaiškinimų dėl pasirodžiusio balandžio mėn. gale Nepr. Lietuvoj pasikalbėjimo to laikraščio redaktoriaus Kardelio su vysk. Brizgiu, tuo pačiu klausimu. Minėtame pasikalbėjime, nežinia dėl kieno kaltės, įsibrovė daug netikslumų, kuriuos Dipl. Šefas savo interview su J. Masiuliu stengėsi paiškinti. Šitas Dipl. Šefo interview, kuriame buvo paliesti politikos, rezistencijos ir Diplomatinės Tarnybos klausimai, tilpo Nepr. Lietuvoj, Dirvoj, Vienybėj, Mūsų Pastogėj ir Brit. Lietuvy.

Ne visi šitie laikraščiai tą Dipl. Šefo pasikalbėjimą vienodai atspausdino. Brit. Lietuvis įdėjo to pasikalbėjimo tik tą dalį, kuri mus dabar domina, būtent, Lietuvos atstovavimo klausimas, kur Dipl. Šefas tarp kitoko sako:

"Kas liečia Liet. Konsulo Kolumbijoje buvo padaryta oficialių demaršų Kolumbijos vyriausybei per mūsų Pas. bę prie Šv. Sosto ir Kolumbijos ambasadą. Tuo reikalu aš esu kontakte su dr. S. Siručiu Bogotoj, kuris buvo atskridęs pas mane į Romą. Taigi Eltos žinia, kurioje ši oficiali intervencija nutylima, yra netikslì."

Kaip iš to matyti, be tos oficialios intervencijos nebūtų atidarytas Konsulatas Kolumbijoj. Apie ką ir pats Konsulas S. Sirutis buvo pareiškęs Eltai, prašydamas netikslią žinią atitaisyti. Bet Elta to nesiteikė padaryti. Todėl kaikurie laikraščiai ir žmonės džiūgaudami skelbia, būk Kolumbijos Bendruomenės pastangomis buvo atidarytas Kosnulatas Kolumbijoj. Bet ir pačiam S. Daunjui ateina klausimas į galvą: kodėl gi kitos Bendruomenės neatidaro konsulatų ar atstovybių?

Dėl paprasto dalyko: be diplomatinės intervencijos negalima jų atidaryti.

G. M.

SPAUDA

VIENINGOS TAUTINĖS MINTIES BEJIEŠKANT

Prisimintini keli neigiami reiškiniai: Yra neseniai iš tremties atvykusių jaunuolių, kurie spėjo net su arabais šeimas sukurti. – Mums daugiau imponuoja kuris namus, automobilį ar geresnį darbą įsigijo, bet ne kuris daugiau tautinei laisvei ar kultūrai pasiaukojo.

Šią vasarą Chicagoje pradėjo eiti "tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis" SĖJA. Trečiame to laudininkų leidžiamo laikraščio numeryje taip rašoma:

Vieningos tautinės minties gražių pasireiškimų netenka toli ieškoti— jų yra buvę netolimoje praeityje. Pirmojo pasaulinio karo griuvėsiuose, 1919 m. pradžioje, įsivyravo lietuvių tautoje mintis savąją valstybę atkurti ir išlaikyti, maž daug po 125 metų svetimųjų prie spaudos. Jaunimas savanoriškai veržėsi kovon Lietuvą nuo vidaus ir įsorės priešų apginti. Į šipulius daužė didžiųjų rusų-bolševikų, lenkų ir vokiečių-bermotininkų karines gaujas, naikino Vendžiogalos, A. Panemunės peoviakų, Kauno kalėjimo netvarką. Politikos vadovai vieningai tvarkė ir kūrė atgimvstančios Lietuv. valstybinius, teisinius, ūkinius ir kultūrinius pagrindus. Amerikoje gyveną lietuviai milijonais dolerių ir politiniais žygiais parėmė naująją Lietuvą. Sunkiausiose pokario sąlygose buvo atkurta demokratinė Lietuvos Respublika ir trumpu laiku savąją pažanga pralenkė daugybę senųjų Europos valstybių.

Arba tautinė opinija Lietuvoje vokiečių nacinės okupacijos metais, kada visi lietuviai kratėsi okupantų užmačių ir siekė Lietuvos nepriklausomybės. Jie vengė vokiškų mobilizacijų, ūkinių rekvizicijų, lietuvių ir žydų persekiojimo, kitokių aukų svetimųjų siekimams. Daug laimėjo. Nepasitikėjo vokiečių pareigūnais, kad ir lietuviais. Pogrindžio veikėjai ir spauda šį bendrąjį nusistatymą sukūrė, jis labai plėtėsi ir apėmė beveik visą tautą. Tada ir eiliniam miestelio policininkui buvo aišku, kad jis privalo neaklai okupantui tarnauti, bet savo tautiečius remti ir jiems gelbėti sunkius okupacinius parėdymus apeiti. Lietuviai šią okupaciją praleido garbingai.

Prieš keletą metų kilo Amerikos lietuvių tarpe beveik visuotinis nusistatymas remti Vak. Europoje atsidūrusius tremtinius ir pasireiškė tūkstančiais siuntinių, gražiomis dolerių sumomis, plačia Balfo parama ir gausiais dokumentais, leidusiais per 30.000 tremtinių atvykti į šį didįjį kraštą.

Šių pavyzdžių pakanka vieningai tautinės minties reikšmei pavaizduoti bei pagrįsti. Prisimintini keli neigiami reiškiniai, kada mūsų visuomenėje trūko ar net ir dabar trūksta tautinės opinijos.

1940 m. birželio 15 d. Sovietų karinei jėgai įsiveržus į Lietuvą, visuomenė neturėjo vieningo nusistatymo okupanto atžvilgiu. Ji buvo pakrikusi. Dalis net puoselėjo klaidingas iliuzijas raudonųjų politikos reikalu. Tauta pakriko ir labai nukentėjo.

Gi, tremtyje Lietuvos išlaisvinimo kovos vadovyvės reikalu didelė nesantaika. Užuot parėmus visų tautinių politinių srovių atstovų sudarytąjį Vliką, nuolat jo veikla ir jis pats žeminami ir projektuojamos naujos politinės kovos vadovybės. Vlike pasitaiko trūkumų, bet vieton jų šalinimo, neigiamas patsai centras arba kalbama apie nepabaigiamas Vliko reformas.

Lietuvybei išlaikyti kuriama Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, bet atsiranda veikėjų, kurie dėl įvairių grynai asmeniškų sumetimų šia labai svarbią tautiniu požiūriu organizaciją neigia ir visam darbui atvirai kenkia. Lietuvos pilietybės išlaikymo ir pagerbimo reikalu visiškas ištižimas. Atsiranda lietuvių, besiskelbiančių be pilietybės ir dokumentus svetimųjų įstaigose sudarinėjančių, užuot kreipusis į veikiantį Lietuvos Konsulatą. Pasitaiko net žymių Lietuvos laisvės kovotojų, kurie skuba Lietuvos pilietybės iškilmingai išsižadėti ir svetimąją priimti. Kaip pateisinti savąją kovą dėl Tėvynės atkūrimo, jeigu josios išsižadi?

Neturėjome veningo emigracinio nusistatymo remti visiems stengtis iš tremties vykti į Jungtines Amerikos Valstybes, pasukome į Pietų Ameriką, Australiją ir panašiai.

Tautiniai mišriųjų šeimų sudarinėjimo reikalu nė žodžio, nė balso. Yra neseniai iš tremties atvykusių jaunuolių, kurie spėjo net su arabais šeimas sukurti, nekalbant apie Kaukazo rasės kitataučius. Gi kiekviena mišrioji šeima, daugumoje, Lietuvai yra žuvusi.

Padorumo reikalu mažai kas sau galvą kvaršina. Net oficialūs dorovės saugotojai dažnai eina dorinio pakrikimo keliais. Ar čia nepravartu visuomeninė nuomonė?

Mūsų šaunaus jaunimo — studentijos rėmimo reikalu nėra ryškaus nusistatymo. Šioji tautos ateitis palikta viena sau. Studentams remti fondas tuščias. Gėda net prisipažinti: patys studentai įnešė į šį fondą keletą šimtų dolerių, gi lietuviškoji visuomenė — gal keletą dešimčių... "Žiburėlis" savo paramą pažangiajai moksleivijai vos dešimtimis dolerių skaičiuoja...

Bendrai trūksta mūsuose idealistinės opinijos. Mums daugiau imponuoja kuris namus, automobilį ar geresnį darbą įsigijo, bet ne kuris daugiau tautinei laisvei ar kultūrai pasiaukojo. Asmeniškieji reikalai pradeda viešuosius išguiti iš lietuvių visuomenės veiklos... Bet ar taip gali būti? Ar lietuviai neprivalo vieningai eiti tautinės minties vedama linkme? Mažoji lietuvių tauta privalo visais galimais būdais aukštųjų tikslų siekti. Turi sukurti vieningą tautinę opiniją ir ją vykdyti gyvenime. — Kaip? Kuriuo būdu? Kas formuoja tautinę mintį?

Politiniai centrai privalo rasti bendrą kalbą pagrindiniais mūsų tautai klausimais — Lietuvos laisvės kovos, lietuvybės išlaikymo ir tautinio bei žmogiško padorumo reikalais, ją formuluoti ir skiepyti užsilikusioje lietuvių tautoje. Į šį darbą privalo jungtis politinės srovės, jų veikėjai, visuomeninės ir kultūrinės organizacijos, radijas, teatras, meno pasaulis ir kiekvienas susipratęs padorus lietuvis. Juo greičiau sukursime svarbiausiais klausimais vieningą tautinę mintį, juo geriau seksis pagrindinių tautinių tikslų siekti, ir juo lengviau išvengsime pasitaikančiųjų negerovių.

SOVIETINĖ TIKROVĖ

CERKVĖJE KAUSTOMI ARKLIAI

Atlikęs bausmę lageriuose, Ragna Rudfalk — dabar jau "laisvas" Sovietų Sąjungos gyventojas — bematant metėsi kelionėn į nustatytą jam gyventi vietą — Jarenską. Šis aptriūšęs kaip ir kiekvienas kitas sovietų miestukas gulėjo ant Vyčegdos upės kranto, į pietų-rytus nuo Archangelsko. Be kita ko, nepertoliausiai nuo upių Vyčegdos ir Šiaurinės Dvinos sanbėgoje gulinčio Kotlaso, gana gerai lietuviams žinomo nuo pačių pirmųjų komunistinių deportacijų Lietuvoje. Žymiai toliau į šiaurės-rytus nuo jo randasi ir viena baisiausių mūsų išvežtųjų brolių kančių vieta — Vorkuta.

Vargais negalais dasikapstęs iki Jarensko, Rudfalk tuojau pat užsimeldavo vietos NKVD komisariate ir po poros dienų pradėjo darbą miško punkte Zapadnaja Jarenga. Apsigyveno jis punkto barakuose, kuriuose 30 asmenų gyveno viename kambaryje. Lovas naudodavo pakaitomis: viena pakaita miegodavo naktimis, antra — dienomis. Iš visų pastovumų tuose barakuose, vagystės ir utėlės buvo dalykai labiausiai pastovūs.

Apsipažinęs po truputį su "laiminga" sovietine kasdienybe, Rudfalkas, kaip ir kiti, ėmė daryti išvykas į aplinkinius kolchozus, tikslu gautas ir sutaupytas "pramonines gėrybes" keisti į duoną, bulves, ir panašius valgomus dalykus. Maistas, anot jo, yra pati centrinė ir niekuomet neišsprendžiama eilinio sovietinio žmogaus problema.

Vienos išvykos metu, "pavyzdiniame" apylinkės kolchoze "Pervoje Maja" aptiko jis vieną apytušti kambarį ir po kurio laiko, laimei padedant, gavo jį išsinuomoti. Kad atstumas iki darbovietės buvo ir penki kilometrai, džiaugėsi Rudfalė neapsakomai gavęs progą ištruktį iš barakinės buities. Vienkart turėjo jis puikią galimybę iš arti ir per ilgesnį laiką stebėti ir dalyvauti kasdieniniame kolchozininkų gyvenime.

***

Kolchozo kaime stovėjo keliolika sukrypusių, iš apvalinių rąstų pastatytų ir pajuodavusių pastatų. Nuo pat kolektyvizacijos pradžios, taigi nuo 1929 metų, joks remontas juose darytas nebuvo, kaime nuo to laiko nepastatyta nieko naujo. Žmonių gyvenami būstai ir gyvulių tvartai buvo po vienu stogu: gyvenama buvo arba šalia tvarto per sieną, arba — kas, reikia manyti, dar geriau — virš tvarto. Gyvulinė šiluma, tuo būdu, dar ligi šiai dienai žmonių yra sunaudojama kaip pagelbinė apšildymo priemonė "labiausiai pažangioje" mūsų laiko visuomenėje.

Gyveno kaime apie 50 šeimų, kurių nė viena, kaip gausi ji bebūtų, neturėjo daugiau kaip vieną kambarį. Paliegę seniai, dvokiančiose lovose ar ant didžiulių apdilusių pečių, ir vos gimę kūdikiai, iš lentų sukaltuose kvadratiniuose lopšiuose, čia pat šalia vieni kitų traukė į save biauriai pašvinkusį kambario orą.

Kolchozo administracinės patalpos užėmė atskirą pastatą, gi kalvė ir taisymo dirbtuvės buvo įrengtos kaimo viduryje stovinčioj cerkvėj. Kadaise žmonės joje garbino Dievą, dabar gi — kaustomi arkliai ir taisoma "pati pažangiausia pasaulyje" sovietinė agrotechnika: pjautuvai, spragilai, kastuvai, mediniai kibirai ir jiems panašūs socialistinės gamybos įrankiai.

Kolchozų darbininkai, kaip taisyklė, yra atlyginami in natūra. Ar, šalia to, gauna kokį atlyginimą ir pinigais, priklauso išimitinai nuo to ar kolchozas, pristatęs valstybei nustatytus kontingentus, turi produktų viršaus ar ne. Jeigu turi, tai realizavus juos laisvoj rinkoj, metų gale kolchozininkams būna priskiriamas šioks toks piniginis atlyginimas. Bet yra tai ne teisės, o grynai fakto dalykas, priklausąs nuo gauto derliaus ir kolchozo vadovybės nuožiūros.

"Pervoje Maja" kolchozininkai už darbo dieną gaudavo: 500 gramų nedžiovintų grūdų, 600 gramų bulvių, 600 gramų šieno ir 200 gramų šiaudų. Mėsos gaudavo labai mažai ir nereguliariai. Šeimos su vaikais, be to, turėdavo teisės gauti iš kolchozo po pusę literio pieno į dieną kiekvienam vaikui. Bet už jį reikėdavo mokėti po 3 rublius už literį. Tuo tarpu kolchozui, už jo pristatomą pieną, valstybė mokėjo po 17 kapeikų už literį! Laisvoj gi rinkoj pienas kainuodavo 8-12 rublių literis vasaros metu ir iki 20 rublių žiemos metu.

(Nukelta į 6 pusl.)

PILIETIS ATSIMENA

"RUGSĖJO 20 d., 1945 m., Generolas Eisenhower, kartu su maršalu Montgomery ir sovietų generolais Koeltz ir V. D. Sokolofsky, pasirašė sąjungininkų proklamaciją No. 2, sekcija VI. Ta proklamacija buvo įsakyta vokiečių valdžiai aprūpinti sąjungininkus civiliniais darbininkais, kurie turėjo dirbti viduje ir užsienyje, ir tai buvo dalis reparacijų. Rezultate tos vergų darbo proklamacijos, kuri buvo vykdoma pagal Jałtos sutartį, daugiau kaip 300.000 civilinių vokiečių vyrų buvo prievarta paimti ir išvežti į Rusiją vergų darbams. Didesnė dalis tų vokiečių mirė nuo fizinio išsieikvojimo ir ligų. Vienuolika vokiečių generolų Nuerenbergę, Vokietijoje, buvo pakarti. Karo kriminalistų teisme 1946 m., tarp ko kita, jie buvo kaltinami, kad karo metu ėmę civilinius žmones vergų darbams vokiečių kariuomenėje.

"Tai buvo baisus nusikaltimas, ir dėl to, kad Eisenhoweris nusikalto, daugelis tūkstančių vokiečių čių darbo vergų mirė Rusijoje.

"Gal būt, tai yra priežastis, kad Prezidentas Eisenhower neišpildė savo priešrinkiminės agitacijos metu duotų pažadų republikonų plaftormoje paneigti Jaltos ir Potsdamo paktų baisumus, nes jis nenori pasmerkti savo paties nusikalstamo veiksmo, vykdant Jaltos sąlygas dėl vergų darbo, kaip reparaciją, pasirašydamas dokumentą Berlyne 1945 m. rugsėjo 20 d."

Dudley T. Dougherty

Dudley T. Dougherty

Beeville, Texas

PAGE 1

PROCLAMATION NO. 2

23-102

ALLIED CONTROL AUTHORITY
CONTROL COUNCIL
Certain Additional Requirements Imposed on Germany

To the people of Germany:

We, the Allied Representatives, Commander-in-Chief of the forces of occupation of the United Kingdom, the United States of America, the Union of Soviet Socialist Republics and the French Republic, pursuant to the Declaration regarding the defeat of Germany, signed at Berlin on the 5th June, 1945, hereby announce certain additional requirements arising from the complete defeat and unconditional surrender of Germany with which Germany must comply, (in so far as these have not already been fulfilled), as follows:

SECTION I

1. All German land, naval and air forces, the SS., SA., SD and Gestapo, with all their organizations, staffs and institutions, including the General Staff, the Officers' Corps, Reserve Corps, military schools, war veterans organizations and all other military and quasi-military organizations, together with all clubs and associations which serve to keep alive the military tradition in Germany, shall be completely and finally abolished in accordance with methods and procedure to be laid down by the Allied Representatives.

2. All forms of military training, military propaganda and military activities of whatever nature, on the part of the German people, are prohibited, as well as the formation of any organization initiated to further any aspect of military training and the formation of war veterans' organizations or other groups which might develop military characteristics or which are designed to carry on the German military tradition, whether such organizations or groups purport to be political, educational ,religious, social, athletic, or recreational or of any other nature.

SECTION II

3. a) German authorities and officials in all territories outside the frontiers of Germany as they existed on the 31st December, 1937, and in any areas within those frontiers indicated at any time by the Allied Representatives, will comply with such instructions as to withdrawing therefrom as they may receive from the Allied Representatives.

b) The German authorities will issue the necessary instructions and will make the necessary arrangements for the recep tion and maintenance in Germany of all German civilian inhabitants of the territories or areas concerned, whose evacuation may be ordered by the Allied Representatives.

c) Withdrawals and evacuations under subparagraphs a) and b) above will take place at such times and under such conditions as the Allied Representatives may direct.

Change 1 12 April 1946
(Reprint 20 June 1946)

PAGE 5

23-102 (cont'd)

above, will comply with any instructions given by the Allied Representatives for that purpose, and will afford all necessary information and facilities in connection therewith.

17. a) There shall, on the part of the German authorities and people, be no concealment, destruction, scutting or dismantlinng of, removal or transfer of, nor damage to, ships transport, ports or harbors, nor to any of building, establishment,, installation, device, means of production, supply, distribution or communication, plant, equipment, currency, stocks or resources, or, in general, public or private works, utilities or facilities of any kind wherever situated.

b) There shall be no destruction, removal, concealment, suppression or alteration of any documents, records, patents, drawings, specifications, plans or information, of any nature, affected by the provisions of this document. They shall be kept intact in their present locations until further directions are given. The German authorities will afford all information and facilities as required by the Allied Representatives in connection therewith.

c) Any measures already ordered, undertaken, or begun contrary to the provisions of sub-paragraphs a) and b) above will be immediately countermanded or discontinued. All stock, equipment, plant, records, patents, documents, drawings, specifications, plans or other material already concealed within or outside Germany will forthwith be declared, and will be dealt with as the Allied Representatives may direct.

d) Subject to the provisions of the Declaration or any proclamations, orders, ordinances or instructions issued thereunder, the German authorities and people will be responsible for the preservation, safeguarding and upkeep of all forms of property and materials affected by any of the said provisions.

e) All transport materials, stores, equiments, plant, establishments, installations, devices and property generally, which are liable to be surrendered or delivered under the Declaration or any proclamations, orders, ordinances or instructions issued thereunder, will be handed over intact and in good condition, or subject only to ordinary wear and tear to any damage caused during to: continuance of hostilities which it has proved impossible to make good.

18. There shall be no financial, commercial or other intercourse with, or dealings with or for the benefit of, countries at war with any of the United Nations, or territories occupied by such countries or with any other country or person specified by the Allied Representatives.

SECTION VI

19. a) The German authorities will carry out, for the benefit of the United Nations, such measures of restitution, reinstatement, restoration, reparation, reconstruction, relief and rehabilitation as the Allied Representatives may prescribe. For these purposes the German authorities will effect or procure the surrender or transfer of such property, assets, titles, rights, titles and interests, effect such deliveries and carry out such repair, building and construction work, whether in Germany or elsewhere, and will provide such transport, plant, equipment and materials of all kinds, labor, personnel, and specialist and other services, for use in Germany or elsewhere, as the Allied Representatives may direct.

Change 1 12 April 1946
(Reprint 20 June 1946)

PAGE 10

23-102 (cont'd)

SECTION XIII

48. In the event of any doubt as to the meaning or interpretation of any term or expression in the Declaration and in any proclamations, orders, ordinances and instructions issued thereunder, the decision of the Allied Representatives shall be final.

Done at Berlin, the 20th day of September 1945.

B. L. MONTGOMERY
Field-Marshal
L. KOELTZ
V. D. SOKOLOVSKY
DWIGHT D. EISENHOWER

Change 1 12 April 1946
(Reprint 20 June 1946)

Sporto GYVENIMAS

Redaguoja KĘSTUTIS ČERKELIŪNAS

LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNĖS CHICAGOJE

Ar dalyvaus New Yorko sportininkai?

Šuoliais artėja III-sios Šiaurinės Am. Lietė žaidynės, rugsėjo 5-7 d.d. Tokios didesnio masto sporto šventės jau virsta gražia tradicija. Pradžia padaryta 1951 m. Toronte, po metų suvažiuota į Clevelandą, o dabar atėjo eilė Chicagai.

Mus šia proga domina problema — ar dalyvaus New Yorko sportininkai? Nei Toronte, nei Clevelande New Yorkas nebuvo atstovaujamas ir tai galima priminti nebe gailesčio. Kaip gi šiemet?

Pavasarį mūsų skiltyse buvo minėta, jog Lietuvių SK, kuris New Yorke yra subūręs futbolininkus, nutarė įsiregistruoti Vyr. Fizinio Auklėjimo ir Sporto Komitete ir numato dalyvauti žaidynėse Chicagoje. Iš Brooklyno Lietuvių Atletų Klubo jokių pažadų spaudoje nesusilaukta, be to, bent mums nežinoma, jog šis klubas būtų įsiregistravęs Vyr. FASK-te.

Lietuvių SK sluogsniuose mintis pasiųsti vienuolikę į Chicagą buvo svarstoma, bet čia užkliūta piniginėse painiavose. Klubas savo kasa pasigirti negali, pats vos suveda galus su galais, o išvyka į Chicagą nėra pigus malonumas. Kelionei finansuoti, būtina plataus masto finansinė talka ir negirdėti, jog tokia talka būtų užbrėžta. Pagaliau, vykstant į Chicagą pigesnėmis priemonėmis, pvz., autobusu ar privačiais automobiliais, tenka sugaištis bent pora darbo dienų, kas ne vienam yra sunkiai imanoma. Kaip čia bus susitvarkyta, negalime tarti galutinio žodžio, bet asmeniškai abejojame, ar vienuolikė išjudės, nes laiko nedaug ir vargu bus sutelkti pinigai ir ar pakankamai žaidikų galės išsprūsti.

Kas gi lieka? Norėdami nusikratyti pesimizmo, vis dėlto esame linkę puoselėti vilties kimirkštėlę, jog bent pavieniai New Yorko sportininkai pasirodys Chicagoje ir kartą New Yorkas bus atstovaujamas sporto šventėje, kuri mums visiems taip brangi ir turėtų būti vieninga lietuvių sportininkų demonstracija.

Iš tokių pavienių sportininkų minėti stalo tenisininkai, pagaliau, šachmatininkai, kurių žaidimai taip pat įtraukti į žaidynių programą. Neužmirštinas ir vienas kitas lengvaatletis, kurių pradinė veiklą buvo išsiūbuota šį pavasarį. O kaip su lauko tenisininkais?

Spaudoje esame skaitę žaidynių organizacinio komiteto atsišaukimą į pavienius sportininkus. Pavieniai sportininkai raginami registruotis iki rugpiūčio 15 d. Tie, kurie turi progos pajudėti į Chicagą, tai dar gali spėti atlikti.

Nors gyvenimo sąlygos yra skirtingos, bet pagunda didelė prisiminti 1944 m. žiemą, kai vieną sekmadienį į Berlyną suvažiavo bent tuzinas lietuvių krepšininkų ir, kad už vokiškas komandas, dalyvavo krepšinio turnyre olimpiniam aikštyne. Laiškais buvo susižinota, kai kurie nugnybo dieną iš darbų fabrikuose, sugraibė kelionei reikalingus leidimus ir atvyko šimtus kilometrų. Ir kai dabar skaitai Berlyno spaudos iškarpas, grįžti į tą šaltoką gruodžio mėn. sekmadienį, kai Telefeunken SC turnyre visose penkiose komandose buvo laikinai įsijungę lietuviai svečiai: Baltrūnas, Kikilas, Bagdonas I, Supronas, Andrulis I, Sitavičius, Čerkeliūnas, Zundė, Jucevičius ir kt. Per baigmines ir dėl trečios vietos rungtynes iš 63 tšk. lietuviai įmetė 45.

Kelerių valandų subuvimui daug rizikavo įvairiom baudom, gudrumu turėjo pasirūpinti leidimais, tariamai susirgti darbovietėse, be to, keliolika valandų praleisti traukiniuose, prisiglaudus kur nors koridoriaus kampe...

O dabar nereikia slapstytis, kai daugis yra visiškai padoriai įsitaisę, negi iš New Yorgo neatsiras grupelė, kuri atliktų savo sportinę bei tautinę pareigą Chicagoje?

Pagaliau bene priartėjo laikas, jog netrukus tokios žaidynės turėtų įvyktį New Yorke, nes kiti stambieji miestai savo, kaip rengėjų, duoklę jau bus atidavę. Ar ne paskutinė proga išjudėti, pasirodyti žaidynėse ir pradėti mokėti savo užvilkintą skolą? Čk.

FUTBOLININKAI

Rugpiūčio 1 d. New Yorko Lietuvių SK pradėjo reguliarias treniruotes, šeštadieniais, kaip 5:30 val. renkamasi į Metropolitan Oval. Naujai nuomota aikštė kitam sezonui, New Farmers Oval, dabar yra užimta beisbolininkų ir mūsiškiai į ją persikels rugsėjo mėn.

Lietuvių SK valdyba dabar komplektuoja kiek galima pajėgesnę pirmąją vienuolikę, kuri antrus metus iš eilės dalyvaus DAFB augštosios lygos pirmenybėse. Iš Vidurio Amerikos grįžta vidurio puolikas Gonzales, pasirašyta sutartis su saugu Thau, kuris yra žaidęs Hakoach (ASL). Tariamasi ir su keletu kitų žaidikų, be to, dar nėra išspręsta vartininko problema, dėl kurios tiek vargta praeitam sezone. Vartininko pozicijai yra numatyti bene trys kandidatai. Klubo valdyba posėdžiauja kartą į savaitę.

Pirmosios draugiškos rungtynės, kaip įvadas į naująjį sezoną, sutartos rugpiūčio 23 d., kai bus žaidžiama su Brookhattan - Galicia profesionalais iš American Soccer League. Priežaismy matysime Lietuvių SK antrąją komandą ir Peru (Metropolitan lyga). Bus rungtyniaujama Sterling Oval, 366 East 165th St., Bronx. Pradžia 1:15 val. (priežaismis) ir 3:30 val. (pagrindinės rungtynės).

KRONIKA

— Algirdas Mileris, Lietuvių SK pirmosios vienuolikės gynikas, dabar karinėj tarnyboj ir rašo iš Korejos. Džiaugiasi paliaubomis ir sutrumpinta tarnyba. Spalio mėn. numato vėl įsijungti į vienuolikę.

— Algimantas Ošlapas, marinas, jau pora mėnesių, kai plaukioja po Viduržemio jūrą. Paskutinieji atvirukai iš Graikijos. Be kita ko, lankė Atėnų olimpinį stadioną, kur 1895 m. buvo pravesti pirmieji modernūs olimpiniai žaidimai.

— Antanas Bagdžiūnas, sporto darbuotojas, džiaugiasi naujuoju šeimos nariu — dukrele. Iki šiol Bagdžiūnai auginо du sūnus.

Saulė ir jaunystė

MIRĖ RAŠYTOJAS J. MARCINKEVIČIUS

Vilniaus radijas rugpjūčio 2 d. perdavė tokį LTSR tarybinių rašytojų sąjungos pranešimą:

"LTSR tarybinių rašytojų sąjungos valdyba su giliu liūdesiu praneša, kad liepos 31 d. 22,20 val. po ilgos ir sunkios ligos mirė Jonas Marcinkevičius, plačiai žinomas lietuvių tarybinis rašytojas, ordininkas, Lietuvos tarybinių rašytojų sąjungos narys."

Marcinkevičius įėjo į lietuvių literatūrą savo knyga "Sukausyti latrai." Dar prieš karą išėjęs romanas "Benjaminas Kordušas" buvo laikomas geriausiu jo veikalu. Vėliau, prasidėjus bolševikmečiui, jis susidėjo su okupantais. Pastaruoju metu tarybinėje spaudoje jis jau nebebuvo minimas.

● Thomas F. Bayard buvo pirmasis JAV ambasadorius Anglijai. Iki 1893 m. kovo 30 d., prieš jo paskyrimą, Amerikos pasiuntiniai Londone buvo vadinami ministeriais.

CERKVĖJE KAUSTOMA ARKLIAI

(Atkelta iš 4 psl.)

Tačiau, darant iš patiektų skaičių išvadą apie kolchozininkų atlyginimą, reikia atsižvelgti bent į dvi aplinkybes: 1) kad kolchozas "Pervoje Maja" buvo laikomas pavyzdiniu ir todėl atlyginimo normos jame buvo žymiai aukštesnės nei visuose kituose apylinkės kolchozuose, ir 2) kad toli gražu ne visos kolchozininko faktiškai dirbtos dienos yra jam atlyginamos. Taip, pavyzdžiui, "Pervoje Maja" kolchozo avių šėrikė gaudavo atlyginimą tik už 15 dienų į mėnesį, nors avis ji šerdavo kiekvieną mėnesio dieną be išimties. Tuo tarpu kolchozo pirmininkas atlyginimą gaudavo į mėnesį už 45 darbo dienas, nors mėnuo, kaip žinoma, neturi daugiau kaip 30 ar 31 dieną. Panašiai yra atlyginami ir kiti kolchozo vadovybės pareigūnai. Ši akiplėšiškai neteisinga atlyginimo sistema viešpatauja visuose Sovietų Sąjungos kolchozuose, o taip pat ir okupuotoj Lietuvoj.

Skirtumas tarp kolchozo vadovybės ir jo darbininkų yra milžiniškas. Tik pirmieji yra sotūs, nes jų rankose yra visa kontrolė ir visos galimybės sauvaliauti bei vogti. Darbininkui gi, anot Rudfalko, 4-5 metai konclagerio už vieno kito kilogramo bulvių pasisavinimą, būdavo normali bausmė.

***

Baisios komunistinės eksploatacijos pastatyti ant bado ribos, dalis kolchozininkų bandydavo ieškoti išeities pačios sovietų konstitucijos įsakmiai jiems "užtikrintoje" teisėje laikyti privatinę karvę. Bet šios jų pastangos paprastai baigdavosi nepasisekimais, kadangi gaunamo už darbą pašaro anaiptol neužtekdavo karvei išmaitinti. Dalyko neišspręsdavo ir nubirėjusio šieno rankiojimas nuo kelių, kas buvo leidžiama ir kuo vasaros metu užsiiminėdavo ypač vaikai.

Pagaliau, toms savo privatinėms karvėms šerti, kolchozininkai griebdavosi medžių lapų. Bet skinti lapus nuo medžių, augančių kolchozo ribose, buvo griežtai uždrausta. Kolchozininkai tad darydavo specialias "lapų ekspedicijas" į aplinkinius miškus, kartais iki dešimties ir daugiau kilometrų atstume. Rudfalkas pats tokiose ekspedicijose yra daug kartų dalyvavęs.

Bet jeigu šiaip taip ir pavykdavo karvės gyvybę išlaikyti, tai didelio džiaugsmo iš to vistiek nebūdavo. Nes iš "privatinės" karvės jos "savininkas" pirmoj eilėj turėdavo pristatyti valstybei 270 kg. pieno 3,9 procentų riebumo. Šią prievolę išpildžius, maža kas jam ir belikdavo, nes karvių pieningumas būdavo negirdėtai menkas. Nepristatymas gi normos valstybei, užtraukdavo karvės "savininkui" arba aukštas baudas arba pačios tos "nuosavybės" konfiskavimą, be jokių teisminių procedūrų.

Bet pats liūdniausias vaizdas su tomis karvėmis būdavo pavasariui artinantis. Maitinamos tuo metu jau tik įvairiom iš visur iškrapštomom liekanom, jos taip nusilpnėdavo, kad arba dvėsdavo, arba be pertraukos gulėdavo, neturėdamos pakankamai jėgų stovinėti ant savo kojų.

Taip tai atrodo toji kolchozininko "asmeninė nuosavybė" nykioj sovietinėj tikrovėj. Kaip naktis nuo dienos skiriasi ji nuo to vaizdo, kurį svietui mulkinti, gamina apie ją sovietinis "mokslas" komunistinio melo tarnyboje.

Tai antras iš eilės šia tema mūsų bendradarbio Švedijoje straipsnis. Pirmas (Sovietinės tikrovės vaizdai) buvo atspaustas 27-me Vienybės numeryje. — Vien. Red.)

NE VIEN TIK PLUNKSNA

Kartais pasigirsta balsų, kad sporto žurnalistai geba kritikuoti, bet kaip su jų pačių sportiniais sugebėjimais? Į šį klausimą taiklų atsakymą neseniai yra davę suomių sporto laikraštininkai. Iš savo tarpo jie sudarė futbolo komandą ir draugiškose rungtynėse atskaitė valstybinei rinktinei 3-0.

Vokietijoje dėl Shell AG taurės rungtyniavo aštuonių miestų sporto žurnalistų vienuolikės. Laimėjo Frankfurtas, baigmėje įveikęs Muencheną 3-1. Iš viso, šiais laikais daug sporto lakraštininkų yra išėję iš aktyviųjų sportininkų gretų. Jų tarpe yra buvusių ir pasaulio rekordininkų.

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. VYTAUTAS AVIŽONIS, M. D.
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
30 E. 60th St. New York City
Telef. MUrray Hill 8-8677
VALANDOS: Susitarus. Kasd. ir šešt. nuo 3 iki 8 v. v.
12 Shore Lane, Bay Shore, L.I.
Telef. Bay Shore 7-3710
Susitarus: pirm., antrad., trečiad. ir penkt. visą dieną ir šešt. tik iš ryto.

DR. F. M. BINTAKYS
91 Hanson Place
Brooklyn 17, N. Y.
STerling 9-5285
VALANDOS: Kasdien nuo 1 iki 4 ir Šeštadieniais nuo 3 iki 6 ir pagal susitarimą

PETER GUSTAITIS, Jr., M. D.
87-20 85th Street
Woodhaven, L. I., N. Y.
VALANDOS: 2 — 3 popiet, 6 — 8 vakare. Ketvirtadieniais ir šventad. tik susitarus. Tel. VIrginia 9-6125

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte, 1 — 8 vakare. Penktadieniais uždaryta. Tel. EVergreen 7-6868

DR. JANINA SNIEŠKA
(DANTŲ GYDYTOJA)
408 Jay Str. Room 306,
kamp. Fulton Str. (Brooklyne)
Ofiso tel. ULster 8-8789
Namų tel. TAylor 7-8231
VALANDOS: 1 — 7 val. susitarus. Ketvirtadieniais visą dieną ir šeštadieniais po pietų uždaryta.

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte, 2 — 9 vakare. Penktadieniais uždaryta. Tel. Ofiso STagg 2-0706, Namų — Jamaica 6-3834

JOSEPH ZABNER, M. D.
AKIŲ GYDYTOJAS
35 E. 7tr Street
New York, N. Y.
VALANDOS: Trečiadienį ir šešt. 10—12, Pirm., Treč., Penkt. 6—8. Tel. OR 4-8038

JOSEPH SAMOSTIE, M. D.
Buvęs Berlyno universiteto kliniką prof. asistentas
Vyrų ir moterų aštrios ir chroniškos ligos.
RENTGENAS — ELEKTROTERPIJA.
Nuo 10 val. ryto iki 6:30 v. p. p. Čia pat moterų ligų gydytoja
Priėmimo val. ntr., treč. ir penkt. nuo 10 val. ryto iki 6:30 val. vak.
New York 3, N. Y. (Tarp 2nd ir 3rd Ave.) 220 East 12th St.
Tel. AL 4-4437

JOHN DERUHA, M. D.
Pūslės, odos, kraujo, vidaus ligos ir nusilpimai. Nervai, glendos, užkietėjimai, vidiniai skauduliai.
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

LEONA'S BAR & RESTAURANT

LEONA IR JUOZAS PETRAIČIAI, Sav.
341 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-9414

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kogeriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Telefonas: EVergreen 4-8934
PARAMOUNT BAR & GRILL
STANLEY MIŠIUNAS IR SŪNUS EDWARDAS MIŠIUNAS
SAVININKAI
Lietuviška Užeiga, kur visi myli užeiti.
Pavieniai ir su šeimom, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti
Importuoti konjakai — Užkandžiai — Televizija — Muzika — Sportas
502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

ATOSTOGOS PRIE BANGUOJANČIO VANDENYNO — VIENAS MALONUMAS
THE SEA GARDENS
G. GOLDMAN, Sav.
PUIKŪS KAMBARIAI, ŠVIEŽIAS MAISTAS
1201 Ocean Ave. Bradley Beach, N. J.
Tel. ASbury Park 2-9606

REAL ESTATE Albert M. Zillian (Žilinskas)
Nusibodo didmiesty gyventi? — Mes turime pardavimui namų, vasarnamių ir žemės sklypų gražioje gamtoje, po visą Long Island.
74 Main St., Northport, L. I.
Tel.: 2272 ir 108

ANNA'S BEAUTY SALON
ANNA SEEBERG, sav. estų tautietė
Atidaryta 10—8 val. (antr. ir šešt. 10—5)
Plaukų garbiniavimas $7.50 ir daugiau.
Papuošimas antakių ir blakstienų
581 LEXINGTON AVE., NEW YORK 22, N. Y.
(Tarp 51 ir 52 St.) Telefonas PL 3-5967

ALLIANCE CRYSTAL COCTAIL BAR
Kazys ir Alvina Buividai
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
Vakarais muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.
(8th St. ir 1st Avenue) GRamercy 7-9765

Still Time* to visit EUROPE
ideal weather
on a world-famous American Express escorted tour
*Departures from New York until SEPT. 20!
Each tour painstakingly planned . . . skillfully managed . . . attractively routed . . . to bring you the best of the Continent.
Your choice of Leading Ships and Airlines.
For complete information and literature on these Escorted Tours of Europe see
encrowded
Book Now!
ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
315 WALNUT STREET (kampas Adams St.) NEWARK 5, N. J.
Telefonas MArket 2-4867

Šią vasarą atostogas praleiskite prie banguojančio Atlanto vandenyno.
NEW PLAZA VIEŠBUTIS
Emilija Mikonienė, Savininkė
MADISON & AMHERS AVE. MARGARET CITY, N. Y.
Tel.: Atlantic City 2-5445

HELP WANTED FEMALE

PIRMAEILĖS PARDAVĖJOS
Turinčios ryšių suknelių prekyboje. Geriausios galimybės dideliam uždarbiui. Kreiptis:
320 W. 37th St., N. Y. C.
BR 9-9673

REIKALINGOS OPERATORĖS
Patyrusios su Singerio mašina. Darbas prie suknelių. Nuolatinis. Geras atlyginimas. Kreiptis:
J. & M. DRESS
2700 Olinville Ave. Bronx
(Kampas Allison Ave.)
Tel. KI 7-6505

OPERATORĖS
Su Merrow ir Singer. Patyrusios prie sveterių ir megstinių drabužių. Nuolatinis darbas. Kreiptis:
GERARD KNITTING MILLS
694 Metropolitan Ave.
Tel. STagg 2-5428 Brooklyn

PLAUKŲ ŠUKUOTOJA
Savaitei arba savaitgaliams. Valandos 9—6. Trečiadieniais uždaryta. Geras atlyginimas. Kreiptis:
FL 3-9184

ŠUKUOTOJA-MANIKIURISTĖ
Reikalinga bendram grožio salono darbui. Nuolatinė vieta. Aukštas atlyginimas. Puiki proga. Kreiptis:
GATEWAY BEAUTY SALON
397 Guinea Wood Rd.
ROSLYN, L. I.
Tel. Roslyn 3-5880

PATERNOMS GAMINTI
(17-20 metų amžiaus). Angliškai kalbąs — madų žurnalui. Vidurmiesty. Gera ateitis. Pradžiai, 35 dol. savaitei. (Mokestis — vienos savaitės alga). Kreiptis:
HARVEY EMPLOYMENT AGENCY
135 W. 41st St. (Rm. 827)
(Netoli Broadway) N. Y. C.
Tel. BR 9-0104

GROŽIO SALONUI TVARKYTI
Reikalingas bendras patyrimas. Didelis atlyginimas ir komisija (commission). Puikiausia proga bizniui vesti. Taip pat reikalinga šukuotoja - manikiūristė. Nuolatinis darbas, geras atlyginimas. Kreiptis:
EVergreen 5-2610

REIKALINGOS OPERATORĖS
Patyrusios siūti Singer mašinomis. Dirbti prie bliūskelių. Darbas dalinis — sekcijų darbas. Pastovus darbas. Geras atlyginimas. Kreiptis:
73-06 Woodside Ave.
(2 blokai nuo 74th St. & Roosevelt stoties)
Tel. HA 4-1652

HELP WANTED FEMALE

REIKALINGOS OPERATORĖS
Patyrusios. Pusiau sekcijom—suknelės. Lokalas 91. Nuolatinis darbas. Gera alga. Erdvi dirbtuvė. Taip pat reikalingas paprastas siulėtojas. Kreiptis:
LEE NORE DRESS CO.
1303—8th Ave. Brooklyn

REIKALINGI VYRAI IR MOTERYS
Patyrimas nereikalingas. Darbas prie valdiškų lietpalčių. Dieninėmis arba naktinėmis pakaitomis. Nuolatinis darbas — geras atlyginimas. Kreiptis:
IRVING RAINCOATS
657 Broadway N.Y.C.

REIKALINGOS OPERATORĖS
Patyrusios prie Merrow —elastic ir binder. Darbas prie moteriškų apatinių. Nuolatinis. Geras atlyginimas. Kreiptis:
EV 7-5561

PLAUKŲ ŠUKUOTOJA
Patyrusi. Visiems grožio salono darbams. Pastovus darbas. Geras atlyginimas. Trumpos valandos. Malonios darbo sąlygos. Kreiptis:
DELORES BEAUTY SALON
117 Avenue V, Brooklyn
Tel. ES 2-0696

REGISTRUOTOS SLAUGĖS
Praktiškos slaugės. Privačioms pareigoms ir ligoninės darbui. Daug progų. Kreiptis:
UNITED MISSIONARY NURSES REGISTER
1239 Bedford Ave. Brooklyn
Tel. MA 2-1784

MEZGĖJA RANKOMIS DRAIKYTOJA RANKOMS PERLŲ SUSIUVĖJA
Pastovūs darbai — geras atlyginimas. Kreiptis:
ELIZABETH FISNAR
1797 1st Ave (kamp. 93 St.)
Tel. SA 2-2445 N. Y. C.

REAL ESTATE

FLUSHING (Queensboro Hill)
Statytas pagal užsakymą 7 kambarių su rūsiu puikus namas. Šildomas alyva. 2-viem kartam garažas. Automatiškai laistoma žolė. Gražia veja apželdintas 60x100 sklypas. Cedro spintos sienose. Daug kitų patogumų. Gera apylinkė. Arti mokyklos, krautuvių ir susisiekimo. Geras pirkinys. Kreiptis į savininką (po 5 val. vakaro)
FL 3-7082

PARDUODAMAS mūrinis dviejų šeimynų namas švarioje, East New Yorko sekcijoje prie susisiekimo linijų. Abu butai tušti. Kreiptis: TA 7-0055.

P A L A N G A
Savininkės: Janina Brazinskienė ir Jonė Žukauskaitė

Vasarnamis, kaip Palangoje, prie atviros jūros, tarp pušų. Kambariai su valgiu arba su teise naudotis virtuve.

Vieta pasiekiama traukiniais iš New Yorko Penn stoties, arba autobusais bei automobiliais Route I-9 ir Route 35.

Prašoma rezervuoti iš anksto. Kainos prieinamos.

305 Park Place Ave., Bradley Beach, N. J.
Telefonas: Asbury Park 2-9126

NAUJAI ATIDARYTA GĖLIŲ KRAUTUVĖ
REGINA FLORIST
P. RAŠIMAS, Sav.
Patyręs lietuvis gėlininkas yra pasiruošęs patarnauti visais atvejais ir visomis progomis
Vestuviniai bukietai, korsažai, gedulo vainikai ir kitoks patarnavimas. Gėlių sėklos ir t. t.
GĖLĖS PRISTATOMOS Į NAMUS IR SALES.
522 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
STagg 2-7909

PIRMU KART NEW YORKE!
LIETUVIŲ GAMINAMAS ALUS
"BALTOJI MEŠKA"
Alus pristatomas į namus įvairiais kiekiais ir gaunamas geresnėse užeigose:

CH. J. MARMA
110 MESEROLE STREET,
Brooklyn 6, N. Y.
Tel. EV. 4-6435

J. M. S. GINKUS, Jr.
495 GRAND STREET,
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV. 4-9293

WEST HAVEN BEER & ALES, Inc.
146-152 So. 1st Street, Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV. 7-5471

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
(Kabaretas)
BARAS, RESTORANAS,
SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams etc.
Vyt. BELECKAS,
savininkas

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewood

ACME LIQUOR STORE
SAM SAPEGA, Savininkas
DIDŽIAUSIAS IMPORTUOTO IR VIETINIO VYNO BEI DEGTINĖS PASRINKIMAS
Nuolaida perkant dėžėmis. Pristatoma į namus.
2110 Flatbush Ave. Brooklyn, N. Y.
Tel. NA 8-4343

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9737

Tel. EVergreen 6-5181
KARL EHMER — PORK STORES
Geros rūšies įvairios mėsos, naukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuvėse:

68-38 Myrtle Avenue
Glendale, N. Y.
68-38 Forest Avenue
Ridgewood, N. Y.
136-59 Roosevelt Avenue
Flushing, N. Y.
60-04 Woddside Aenue
Woodside, N. Y.
185-24 Horace Harding Bld.
Fresh Meadows, Flushing
219 Jamaica Avenue
Queens Village, N. Y.
176 Rockaway Avenue
Valley Stream, N. Y.
4380 White Plains Road
Bronx, N. Y.
19 West Post Road
White Plains, N. Y.

MAIN STORE
6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE 27, N. Y.

Telefonas: *EVergreen 7-7411*
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
KLEEN KOL COAL CO.
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

J. M. BUYAUSKAS
NAUJAI ĮRENGTA KOPLYČIA
22 DAVIS AVENUE, KEARNY, N. J.
Telefonas: KEarny 2-2588

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas. EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. ŠHALINS, Jr. — J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVE., BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas. STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

Biuro telefonas EVergreen 4-9672 — Vedėjo rezidencijos EVergreen 4-1913
LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS
Puiki salė išnuomojama baliams, banketams, vestuvėms, parėms ir kitokiems pokyliams.
JUOZAS ZAKARAUSKAS, vedėjas
280 UNION AVE., BROOKLYN, N. Y.

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas
ĮVAIRŪS GĖRIMAI, PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 4-9533.

GLENN'S RESTAURANT & BAR
BARAS IR SALĖ
Muzika penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.
Armonistas Stasys Bagdzinskas
VIENA JAUKIAUSIŲ VIETŲ NEW YORKE
Kiekvieną atsilankiusį lietuvį sutinka pats savininkas
LIETUVIS CHARLES GLENN.
219 Second Ave., (Greta 14-tos gatvės) New York City
Tel. OR 3-9865

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
I. MALDUTIS ir Z. ZALIAUSKAS
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

CAPPIELLO KRAUTUVĖJE
Galite gauti radijo bei televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, dulkių siurblių, prosų rašomųjų mašinėlių, dūjomis bei aliejumi kurenamų krosnių (gas ranges), lovų, stalų ir kitokių namų apyvokos dalykų.

Jau 36 metai, kai Cappiello sąžiningai tarnauja visiems savo klijentams.

Visi Brooklyno ir apylinkės lietuviai perka Cappiello krautuvėje.

Cappiello krautuvėje gaunamos lietuviškos plokštelės.

CAPPIELLO KRAUTUVĖ
706 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 8-7848

PIRKDAMI BALDUS DIRBTUVĖJE JŪS SUTAUPYSITE 50 NUOŠIMČIŲ
(Parodę ši skelbimą)
Mes kviečiame aplankyti mūsų minkštų baldų dirbtuvės parodą ir pasinaudoti šia proga.
Mes gaminame baldus pagal užsakymą ir individualų skonį, duodami penkių metų garantiją.
Niekur nerasite gražesnių, tvirtesnių ir geresnių baldų, kaip mūsų keturių aukštų dirbtuvėje.
Mūsų gamybos baldai lietuviams yra žinomi nuo 1928 metų. Dabar mes same pasiruošę patarnauti ir naujakuriams...

ATLANTIC UPHOLSTERY CORP.
(Prieš Williamsburg Savings Banką)
174 BROADWAY (Driggs Ave.) BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1954

DĖMESIO
Kviečiame vyrus ir moteris, senus ir jaunus, stoti į Lietuvių Išganymo Armiją (Lithuanian Salavation Army)
Reikalingi mokantieji skambinti pianu, grojantieji armonika, ar kitokiu muzikos instrumentu. Kreiptis kiekvieną sekmadienį 3 val. p. p. 543 Leonard St., Brooklyn, N. Y.
Pirm. D. DIŠKEVIČIUS

Tel. VIrginia 9-3112
PARK FLORIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

LIETUVIAI ADVOKATAI

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP. 7-7083

WM. J. DRAKE
(DRAGUNAS)
85-03 Wareham Pl.
JAMAICA ESTATES 3, N. Y.
JAmaica 6-7272

KĘSTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18, N. Y.
VIrginia 7-4111

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067

JOSEPH VASTUNAS
Real Estate & Insurance
Paskolos namams
108-07 LIBERTY AVE.,
Richmond Hill, N. Y.
VI 8-2239

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

RUBBER STAMPS
GUMINĖS ir METALINĖS ANTSPAUDAS
Didelis pasirinkimas Šriftu.
GRAVIRUOTAS IŠKABAS
Engraved Plastic & Metal Signs
Jonas Šneideraitis, vedėjas
TEL. BE. 3-6828
Concord Stamp 79 WARREN STREET NEW YORK 7, N. Y.

DABAR LAIKAS
Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą
GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmokę gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.
L. TIKNEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
(Tarp 9-10 gatvių)
New York City

JONAS PATAŠIUS
Žiedai, laikrodžiai, jų taisymas, kosmetika ir religiniai dalykai.
307 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
Laikrodininkas
Taisomi ir parduodami laikrodžiai, žiedai, apyrankiai, auskarai ir t. t.
485 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

$295 Prabangus ąžuolinis karstas, laidotuvių vežimas ir vienas limozinas į bet kurias vietos kapines. Jums kainuotų $495 tokios laidotuvės.
Bet Polako kaina — $295.

Su auklėlu apmuštu karstu pigiau kaip $185

Pilnas karstų pasirinkimas Žemiausios kainos
Vis tik, kur Jūs gyvenate, Polakas Jums gali patarnauti.

Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

Aleksis Rannit, lietuvių ir estų meno kritikas ir Vienybės bendradarbis, persikelia į Chicagą, gavęs darbą vietos universitete.

A. Škėmos premijuotą trijų veiksmų dramą "Pabudimas" rugsėjo 12 d. suvaidins Lietuvių Dramos Teatras Montrealyje.

Z. Raulinaitis su žmona, kaip ir kiekvienais metais, atostogas leidžia Pr. Lapienės vasarvietėj, Stony Brook.

Dr. M. Devenis su žmona iš Watertown, Conn., Sidzikauskienė, gen. konsulas J. Budrys su žmona, dail. V. Jonynas su šeima, film. K. Motūzas su šeima ir draugais, Kontautas ir kiti viešėjo pereitą savaitgalį Pr. Lapienės vasarvietėje, Stony Brook, L. I.

Kazys Motūzas rugpiūčio 29, šeštadienį, Pr. Lapienės vasarvietėj Stony Brook rodys įdomias lietuviškas filmas iš Amerikos ir Lietuvos gyvenimo.

Amelia Bacey ir Anna Zindzius su vyrais nuvykusios į Maine valstybę aplankyti draugų ir pailsėti, siunčia linkėjimus visiems savo pažįstamiems Brooklyne.

X. Strumskis praneša, kad New Yorko Lietuvių Komercijos Butas ruošia Juozui Garšvai jo 70 metų amžiaus sukakties proga iškilmingą balių, kuris bus lapkričio 15 d. New Yorker viešbutyje.

H. Žemelis, mūsų bendradarbis Rochester, N. Y., lankėsi pas draugus New Haven, Conn.

A. S. Trečiokas su žmona rugsėjo 3 d. išvyksta į Europą, kur jiedu aplankys Vokietiją, Prancūziją, Šveicariją, Angliją ir gal dar kitas šalis.

Adomas Galdikas, žymusis dailininkas, baigęs tapyti chicagietės Pivariūnaitės portretą, grįžo į New Yorką. Šį rudenį viena žymesniųjų New Yorko galerijų rengia jo darbų parodą.

Irena Andresio, lietuvaitė ir dail. Adomo Varno ir jo žmonos Marijos giminaitė, dirba Jungtinių Tautų ispanų skyriuje. Jos brolis Viktoras Madride leidžia žurnalą vardu Estrellas, kuris redaguojamas ispanų, vokiečių ir anglų kalbomis ir apima scenos meną.

PASIKALBĖJIMAS SU VIENYBĖS VETERANU

Pačių pirmųjų Vienybės skaitytojų, skaičiusių šį laikraštį prieš 67 metus, jau seniai nebėra. Bet jų vietas visą laiką papildė nauji skaitytojai — ateiviai arba Amerikoje gimę žmonės.

Vienas tokių "antros eilės" Vienybės skaitytojų, yra brooklynietis Pijus Inca, išgyvenęs Amerikoje 60 metų. Todėl Jūsų reporteriui parūpo šį laikraščio skaitytoją - veteraną pamatyti ir bent trumpai su juo pasikalbėti.

Pijus Inca kažką prosijo, kai šių žodžių autorius aplankė jį jo trijų kambarių bute, S. 3rd ir Grand St. Extension. Neseniai Incai sukako 75 metai amžiaus, jis savo krūtinėje pasigenda pirmykščio pajėgumo, bet griežtos veido linijos, aštrūs žvilgsniai ir aukštai pakelta galva, papuošta sidabru, tebėra savo vietoje. Pijaus balse jaučiamas pasitikėjimas savimi, nors jis dabar, bent retkarčiais, nueina ir pas gydytoją pasitarti.

— Ar tiesa, kad Jūs nuo pat atvykimo į Ameriką skaitote Vienybę, — reporteris paklausė Incą, dešinėsės rankos tarpupirštyje laikiusį rūkstančią cigaretę.

— Taip, aš Vienybę skaitau nuo pat atvykimo į šią šalį. Ji mane čia ir pasitiko, nes dėdė, kuris manęs laukė Wilkes Barre, buvo užmuštas anglių kasyklose trims dienoms prieš mano atvykimą. Nuvykęs į Pennsylvaniją, aš, kaip ir daugelis tų laikų ateivių, ėjau anglių kasti. Bet mano dėdės nelaimė mane vertė ieškoti darbo kitur.

— Ar gyvendami Wilkes-Barre, buvote aplankę Vienybės įstaigą, kuri, kaip žinote, tada buvo kaimyniniame Plymouthe?

— Jeigu neklystu, Vienybės redakciją aplankiau dar tą pačią savaitę, kai atvykau. Dar Marijampolėje būdamas, aš buvau gavęs porą Vienybės Lietuvninkų numerių pasiskaityti. Todėl man buvo įdomu pamatyti to laikraščio įstaigą ir žmones, kurie ten dirbo. Susipažinau ir su Paukščiu, Vienybės leidėju, bet ypač didelį įspūdį man padarė jo partneris Pajaujis, kuris tada buvo žymus biznierius ir bankininkas. Tai buvo augalotas, patrauklaus veido vyras. Jo išvaizda, elgesys ir sugebėjimas kalbėtis su klijentais net keliomis kalbomis mane tiesiog stebino. Pasakysiu, jis man tada atrodė, kaip kunigaikštis.

Kaip jau sakyta, Pijus Inca nenorėjo likti Wyomingo slėnyje. Keletą metų pagyvenęs Wilkes-Barre ir Pittstone, jis atvyko į Brooklyną. Incos gyvenimas yra turtingas nuotykiais. Bet ir šiandien jis negali pamiršti vieno nuotykio Brooklyne. Tai įvyko lygiai po 20 metų nuo jo pirmojo atsilankymo Vienybės Lietuvninkų redakcijoje Plymouthe. Bet leiskime pačiam Incai pasakoti:

— Tada Brooklyne buvo pagarsėjęs siuvėjų kontraktorius Gužas. Jis labai didžiuodavosi savo naujai įsteigta dirbtuve. Kartą jis ir man pasiūlė parodyti savo dirbtuvę. Nuėjome. Tai buvo vakare. Gužą ir mane pasitiko dirbtuvės sargas, kuris ofise, ant stalo, turėjo atsiskleistas dvi nedidelio formato knygas. Tai buvo maldaknygės ir kantičkos. Dar kartą pažvelgiau į sargo veidą, kuris iš pat pirmo žvilgsnio man atrodė pažįstamas, matytas. Tas pats, kiek senstelėjęs veidas, ta pati dzūkiška tarmė... Įsivaizduokite, kad aš to siuvėjų dirbtuvės panaktinio asmenyje atpažinau aną Plymoutho bankininką Pajauį, padariusį man tokio didelio įspūdžio ano pirmojo mano vizito Vieenybės Lietuvninkų redakcijoje metu. Turiu pasakyti, kad ir šį kartą aš buvau nemažiau nustebintas... Aš niekados neužmiršiu tų dviejų pasimatymų su Pajauju — Vienybės redakcije Plymouthe ir siuvėjų dirbtuvėje Brooklyne.

Anot Incos, Paukščio, Vienybės Lietuvninkų leidėjo, likimas nebuvo geresnis už Pajaujo, jo buvusio partnerio. Ir Paukštis, besigrumdamas su laikraščio leidimo vargais, neteko turto, sveikatos ir be laiko nuėjo į kapus. "Toks buvo visų mūsų idealistų, dirbusių visuomenei, likimas", — sunkiu, lyg prislėgtu, balsu kalbėjo Inca.

Kaip jau sakyta, Pijus Inca yra vienas seniausių Vienybės skaitytojų Amerikoje. Bet, be Vienybės, jis skaitė ir tebeskaito visokią literatūrą. Skaitydamas geras knygas, žurnalus ir laikraščius, jis yra susipažinęs su visais aktualiais gyvenimo klausimais.

Pijus Inca yra kilęs iš Kižių kaimo, Jievaravo valsčiaus, Marijampolės apskrities. Atvykęs į Ameriką 1893 m. gegužės 23 d., jis čia sukūrė šeimą, užaugino du sūnus ir dukterį. Tik pernai metais jis palaidojo savo žmoną.

Jau vienuolika metų, kai Pijus nedirba. Mat, 1942 m. Inca buvo sužeistas dirbtuvėje, kur jis nukrito net 26 pėdas. Už sužeidimą gavo atlyginimą. Dabar gyvena iš pensijos ir sutaupų. **T.**

Skautų stovykla

New Yorko skautai ruošia savo stovyklą rugsėjo 4-7 d.d., kur kviečiamas visas lietuviškasis jaunimas. Stovykla įvyks prie Eatontown (Route 35), N. J. gražiam miške. Registracija pratęsta iki rugpjūčio 25 d. Registruojamasi pas sktn. Alf. Samušį (107-39 115 St., Richmond Hill, N. Y., tel. VI 3-9166) arba Reginą Frankaitę (810 Knickerbocker Ave. Brooklyn), įmokant 2 dol. stovyklos mokesčio.

N. Y. Skautų Vietininkija

FILMOS ATVIRAM ORE

Rugpiūčio 29, šeštadienį, Pr. Lapienės vasarvietėj, Stony Brook Lodge, Stony Brook, Long Island, garsusis filmininkas Kazys Motūzas rodys filmas iš "šeimos albumo", Amerikos lietuvių ir Lietuvos gyvenimo. Nebus įžangos, nei aukų rinkimo. Kviečiame gausiai apsilankyti ir pasigėrėti retai arba niekada nematytais vaizdais. Po filmų šokiai.

Pr. Lapienė,
vasarvietės vedėja

PAJIEŠKOJIMAS

Aš, Joana Puodžiūnienė, pajieškau savo vyro Kazimiero Puodžiūno, nuo kurio buvau atskirta Lietuvoje 1944 metais liepos mėn. Vokiečių okupacijos laikais. Turintieji kokių nors žinių apie Kazimierą, prašomi ko greičiausiai pranešti mano advokatui K. W. Michelson, 111-15 Jamaica Avenue, Richmond Hill 18, New York, VIrginia 7-4111.

—Joana Puodžiūnienė

Amerikos kariai Korejoje džiaugiasi taika

Pas kaimynus

Everett M. Clark, Manufacturers Trust Company vice-prezidentas, išrinktas mūsų kaimyninio Kings County Savings Banko iždo globėju, kaip praneša to banko prezidentas Charles D. Behrens.

Clark, Guaranteed Title ant Mortgage direktorius,, yra ilgametis visuomenės veikėjas, Amerikos Raudonojo Kryžiaus Brooklyno Skyriaus iždininkas bei direktorius, National Council-Boy Scouts narys ir, be to, darbuojasi Salvation Army ir United Hospital Fund organizacijose.

Adam C. Muller, buves Banko iždininkas, išrinktas vice-prezidentu ir iždininku. Muller, kuris jau 38 metai tarnauja, yra iždo globėjas nuo 1951 m.

Namai pardavimui

RICHMOND HILL: Puikus dviems šeimoms namas, 25x100 sklypas. 11 kambarių, aliejum apšildomas. **Abu butai tušti naujam savininkui.** Puikus pirkinys, tiktai du blokai nuo Lefferts Boulevard. Kaina tiktai $13,250.

PRIE WOODHAVEN: Parduodama puikus dviems šeimoms namas, 11 kambarių, šeši bus tušti naujam savininkui.

TURIME PIRKĖJŲ didesniems bei mažesniems žemės sklypams. Pageidaujama, kad būtų Long Islande, Westchester County arba šiaurinėje dalyje New Jersey valstybės. Galime gauti geras kainas, jeigu žemė tinkama. Pastatai nebūtini. Kas turite sklypą ir manote jį parduoti, kreipkitės pas **ORMAN & MICHELSON, 111-15 Jamaica Avenue, Richmond Hill, N. Y.**, arba telefonuokite VIrginia 9-0842. Liepos ir rugpiūčio mėnesiais raštinė uždara trečiadieniais.

ORMAN & MICHELSON
Real Estate - Insurance
111-15 Jamaica Avenue
Telefonai
VI 7-4111—FL 4-2729—VI 9-0842

PARDUODAMAS Baras ir Restoranas lengvomis mėnesinėmis išsimokėjimo sąlygomis, be jokio įnešamojo mokesčio. 85 metų senumo biznis. Kreiptis: J. LUGAUSKAS, 426 S.

REIKALINGAS bartenderis, geras atlyginimas. Gera proga į pensiją išėjusiam asmeniui. Kreiptis: J. LUGAUSKAS, 426 S. 5th St., Brooklyn 11, N. Y.

DĖDĖS BALAMŪTO PAMOKSLAS

ŽMONIŲ KEISTENYBĖS

Anuo metu mano draugas Atliktas Kriukis man parašė:

"Žmogus su dūšia ir kūnu,
Yra keisčiausias gyvūnas,
Jo jausmai neriboti, —
Tik imti ir imti,
Bet neduoti."

Tai šventa teisybė, kurios niekas nenuginčys.

Žmogus save laiko tobuliausiu ir kilniausiu gyvūnu žemėje. Jis dviem kojom vaikščiodamas, kitas dvi vadindamas rankomis, išmoko įvairių, geriausių ir bjauriausių, darbų. Jis pasistato namus pasislėpti nuo šalčio, nepalankaus oro. Pasistato bažnyčią ir joje meldžiasi. Pasistato kalėjimą, kuriame kartais visam amžiui būna uždarytas. Pasigamina įvairius ginklus, kuriais žudomasi. Pasidaro žmoniškumu pagrįstą tvarką, kurios nesilaikydamas, jis visokias žulikystes vykdo, ir tai vadina civilizacija.

Gamta yra gyvybės maitintoja. Ji užaugina įvairiausių javų, daržovių ir vaisių, kuriuos kiekvienas gali pasirinkti pagal savo skonį. Žmogus, surinkęs geriausius javus arba vaisius, suverčia juos į kubilą ir suraugina. Iš raugo pasidaro gėrimą, kurio primaukes, jis kvailioja, mušasi ir kitoki blogi daro. Todėl žmogui reikalinga valdžia, kuri jį prižiūrėtu, bet kurią jis savo triūsu užlaiko, paskui, susiriesdamas, keikia. Žmogus serga nepagydoma **godumo** liga.

Žmogus, išmokęs šnekamųjų ir rašomųjų kalbos ženklų, pasistato namus, vadinamus mokyklomis ir juose mokosi. Vienas keletą metų praleidžia besimokydamas, kaip jis, įstatymu, galėtų kitą žmogų apkaltintį ir net nuteisti kalėti arba mirti. Ir tais pačiais įstatymais išteisinti nusikaltėlį. Tokis žmogus vadinamas advokatu.

Kitas mokosi ir išmoksta, kaip iš įvairiausių augmenų sudaryti mišinį, kuris vadinasi vaistais. Tokis žmogus vadinamas chemiku. Kitas išmoksta žmogaus arba ir kitų gyvūnų kūno sudėtį suprasti ir apsaugoti jo dalis nuo sugedimo. Tokis vadinamas gydytoju.

Mokyklose mokslo laipsnius pasiekusieji žmonės vadinami profesionalais, nors kitose gyvenimui reikalingose mokslo srityse jie nieko nežino.

Kitų sričių žmonės, kurie, pavyzdžiui, išmoksta statyti lėktuvus, laivus, austi drobę, siūti drabužius ar avalynę, jie vadinami tik amatininkais.

Nežiūrint kokios profesijos, ar amato sritį žmogus pasiekia, bet iš įgimtos godumo ligos jis nepagyja. Jis dažnai dar apserga didybės manija. Jis su panieka žiūri į kitą žmogų. Dėl savo godumo, jis sutampta skirtingas nuo to, kuris jokios civilizacijos nepažįsta.

Godumo atveju, gyvuliai yra tobulesni už žmones. Gyvulys, priėdes žolės ar kitokio pašaro, ramiai atsigula, likusią dalį palikdamas kitiems. Jis nesirūpina maisto atsargomis.

Žmogus, kuris neserga godumo liga, nesigaili ir kitam duoti. Jis supranta, kad kas gera jam, tai gera ir kitam. Jis gyvena savo ir kito žmogaus rūpesčiais.

Kovokime su godumo liga. Vieni kitus atjauskime, padėkime vieni kitiems, o visi būsime patenkinti ir laimingi.

PARDUODAMAS dviejų šeimynų mūrinis namas. Aliejaus šiluma. 11 kambarių. Penkis nuomoja lietuvių šeima, šeši tušti. Kreiptis: J. Andriuškevičius, 849 Hendrix St.,B'kl yn. GL 7-1481.

MURTHA'S TAVERN – BARAS ir SALĖ
Prie Lake Ronkonkoma
RINKTINIS VYNAS—LIKERIAI—ALUS
PAVYZDINGA VIRTUVĖ
Daug vietos automobiliams pasistatyti.
Smithown Boulevard, Lake Ronkonkoma, N. Y.
Tel. ROnkonkoma 9-8528

TIKRAS LIETUVIŠKAS GINTARAS
AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS—SENOS IR NAUJOS MADOS
Puikiausias savo tėvynės atsiminimas,
Karoliai, auskarai, žiedai, apiranksė, sagos ir t.t.
Užsakymai priimami paštu ir telefonu. Įstaiga atidaryta nuo 10 iki 6 val. v. 50 metų tik gintaru prekiaujama:
AMBER GUILD, LTD.
80-19 31 Ave. Jackson Heights, N. Y. Tel. HA 9-5855

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED
Latest Interest Rate **2½%** A Year — Credited and Compounded Quarterly
On Regular Savings Accounts
Interest starts the first of the month on sums from $25 to $10.000
Deposits made on or before the 10th business day of January, April, July and October and the 3rd business day of all other months draw interest from the first of such months if left to the end of the quarterly dividend period.
THE *Kings County* SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to $10,000.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Prilaikykime Pinigus Savųjų Tarpe!
REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
X. STRUMSKIS, savininkas
322 Union Avenue,
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089
Vienintelė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 17 metų.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
TREČIADIENIAIS, NUO 9:30 IKI 10 VAL. VAK.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9293

WAGNER THEATER
KASDIEN DVI FILMOS VOKIEČIŲ KALBA
PASAULINĖ KRONIKA
JAUKI KINO TEATRO SALĖ
Filmos keičiamos penktadieniais visai savaitei
110 WYCKOFF AVE., BROOKLYN, N. Y.
Patogus privažiavimas:
Kasa atidaryta 1 val. kasdien. Tel. HE 3-2613
BMT Subway — Canarsie Linija iki DeKalb Ave. Stoties.

HERBERT & BLOOMFIELD, Inc.

FORDO ATSTOVYBĖ
JUOZAS HERBAČIAUSKAS, Sav.
Nauji ir naudoti karai. Dalys ir taisymas
110 Hempstead Turnpike, Franklin Square, L. I., N. Y.
Tel. HE 2-3800

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE
Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.
Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!
E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MEN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246
(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).